

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԻ

ԴԵԳԻԵԳԱԾՈՒ

ديجيجادو

Հրատարակություն Գահիրեի Հ.Բ.Ը.Մ.ի

نشرة جمعية القاهرة الخيرية الأرمنية العامة



Ohan Janikian



Ohan Janikian

**ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 97-ԲԳ-
ՏԱՐԵԼԻՑԻ ՆՇՈՒՄ**

**ԱՌՆՕ
ԲԱԲԱԶԱՆԵԱՆԻ
90-ԱՄԵԱԿԻ
ՅՈՒՇԵՐԵԿՈՅ**



Ohan Janikian

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳԻՐ
Շաքլ Մարգարեան

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԽՈՐՀՐԴԱՏՈՒ
Պերճ Թերզեան

ՍՐԲԱԳՐԻՉ
ՎԵՐՍՏՈՒԳԻՉ
Անայիս Ճիգմեճեան

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ
ՁԵՒԱՌՐՈՒՄ
Շահէ Լուսարարեան

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ
ՇԱՐՈՒՎՃԸ
Շաքլ Մարգարեան
Վարդուհի Արթինեան
Գարուլին Հէշեմա

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Nubar Printing House

«Տեղեկատու»-ի ներկայ թիւին հետ կը բաժնուի Տիար Պերճ Թերզեանի «ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԲԸՄ-Ի ՄԱԹԵՆԻԿ ԶԱՊԸ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱՎԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԻՒՆԸ (Հայ Գիրքի Տպագրութեան 500-ամեակին Առթիւ)» խորագիրը կրող առանձին գրքոյկ-յաւելումը:

Ապրիլ Վեցը՝ Հին Հայոց Մայրութեան Նուիրում Տոնական Օր Շ.Մ	1
Ապրիլ 24-ը Եգիպտոսի Մէջ «Տ»	2
Անախադէպ Յուշ-Երեկոյ «Բաբաջանեանական Տարուան» Տոնակատարութիւններու Լոյսին Ներքոյ Լիլիթ Յովհաննիսեան Արեւմտահայերէնի Վերածեց՝ Շ. Մ.	4
Հարցազրոյց Մօ. Սիրան Ղազէլեանին հետ	8
Հայ Ժողովուրդին Սերն Ու Յարգանքը Գլխուս Վրայ Թագ Եւ Եւ Սրտիս Շքանշան Ու Շարժող Ոյժ	12
Հայ Գրողներու Համահայկական 6-րդ Համաժողովը Երեւանի Մէջ «Տ»	14
ՀԲԸՄ-ՀԵԸ-ի Լիբանանի «Խօսնակ» Ամսաթերթի Խմբագիր Համբիկ Մարտիրոսեան Արժանացաւ ՀՀ Պետական Պարգէտին Արեւմտահայերէնի Վերածեց՝ Շ. Մ.	15
Տարիա Կամսարական - Եգիպտահայ Մեծ Արուեստագիտուհին Ն.Թ.	16
Ճորճ Պուռնուրեանի «Ամփոփ Պատմութիւն Հայ Ժողովուրդի» Հատորին Արաբերէն Հրատարակութիւնը Թրգմ. Ա. Ճ.	18
Լոյս Տեսաւ Տոքթ. Սուրեն Պայրամեանի «Հայ Գիրքը Եգիպտոսի Մէջ: 1888-2011, Մատենագիտական Յուցակ» Հատորը «Տ»	18
«Մշոյ Ճառքնտիր»-ը Փրկած Երկու Կիներուն Նուիրում Յուշարձան «Տ»	19
Շիջեցաւ ՀԲԸՄ-ի Վեթերան Անդամ Տոքթ. Անդրեաս Ծուլիկեան Արեւմտահայերէնի Վերածեց՝ Շ. Մ.	20
Ոչ Եւս Է Բանաստեղծ Եւ Դաստիարակ Չարեհ Մելքոնեան	20
Գահիրեի ՀԲԸՄ-ի Տարեկան Ընդհանուր Ժողովը Թրգմ. Ա. Ճ.	21
Գահիրեի ՀԲԸՄ-ը 30 000 Ե. Ո. Կը Նուիրէ Գահիրեի Համալսարանի Հայագիտական Կեդրոնին Թրգմ. Ա. Ճ.	21
Համալսարանական Յաջողութիւն Թրգմ. Ա. Ճ.	22
Ս. Թերզեան Ակումբը Յաղթական՝ Գահիրեի ՀԲԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ Վեթերան- ներու Եւ 13 Տարեկանէն Վար Տղոց Ֆութպոլի Չոյգ Մրցաշարքերուն Թրգմ. Ա. Ճ.	22
Գահիրեի ՀԲԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ Չատկուան Պազարը Թրգմ. Ա. Ճ.	23
Գահիրեի ՀԲԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ 13 Տարեկանէն Վար Ֆութպոլի Խումբը 3-րդ Կը Հանդիսանայ «PAOK» Մարզական Ակումբի Մրցաշարքերուն Թրգմ. Ա. Ճ.	23
Արմեն Վարժապետեան Ախոյեան՝ Գահիրեի ՀԲԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ 2012-ի Գնդամուղի Մրցաշարքին Թրգմ. Ա. Ճ.	24
Անդամական	

ԱՊՐԻԼ ՎԵՅԸ՝ ՀԻՆ ՀԱՅՈՑ ՄԱՅՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐ

ՄԱՅՐ...

Մայրը բոլոր ժամանակներուն եղած է եւ կը մնայ բարիին, վսեմին, ներողամտութեան ու անձնուիրութեան անսպառ աղբիւրը:

Իր մօր սիրով սիրտը լեցուն իմաստասեր մը ըսած է. «Աստուած ալ կը գտնես, սակայն յաւերժութիւն դարձած մօրը՝ երբեք»:

Իրական արժեքները արդէն իսկ պետք չունին փառաբանուելու, սակայն՝ որքան ալ ճոխ ածականներով փորձենք յայտնել մեր երախտագիտութիւնը ՄԱՅՐԵՐՈՒՆ, տակաւին բաւարար չեն արտայայտելու մեր խորունկ սերն ու անբացատրելի զգացումը անոնց հանդէպ: Ահա թէ ինչու անհատներ եւ ապա պետութիւններ նշանակած են մայրերը փառաբանելու տօնական օրեր:

Մայրերու օրուան նշանակարողութիւնները եղած են հին Յունաստանի մէջ՝ աստուածներու մայր Ռեան պատուելու համար:

Հին հայերը «Մայրութեան» նուիրուած պաշտամունքի օր ունէին: Վեց Ապրիլին, աստուածներու քաղաք Բագարանի մէջ, մայրութեան պաշտամունքի տօնախմբութեան օր եղած է՝ նուիրուած Արամազդի դուստր Անահիտին, որ եղած է հայոց մայրութեան, պտղաբերութեան եւ զգաստութեան «Մայր Դիցունի»-ն: Հայ ժողովուրդը՝ իր արքաներուն հետ այդ օրը փառաբանած է մայրութեան խորհրդանշող դիցունիին՝ անոր ոսկեծոյլ արձանին մատուցանելով երկրին մայրացած արտերու եւ այգիներու բերքը:

Յետագային, Գրիգոր Լուսաւորիչ արգիլելով Անահիտի պաշտամունքը, Ապրիլ 7-ը հաստատած է իբրեւ Գաբրիէլ Հրեշտակապետի «Աւետման Օր», որ դարձեալ մայրութեան նուիրուած տօնական օր մըն է:

1600-ականներուն, անգլիացիք մեծ պահքի չորրորդ Կիրակին կը տօնախմբէին իբրեւ «Մօր Այցելութեան Օր», որ ժամանակի ընթացքին վերափոխուելով՝ վերանունուած էր որպէս «Մայրական Կիրակի»՝ ի տօնակատարութիւններու օր:

1872 թուականին Միացեալ Նահանգներու մէջ Ժուլիա Վարտ Հռուփ կողմէ կը թելադրուի նշել «Մայրերու Օր»՝ որպէս խաղաղութեան ձօնուած օր մը:

Իսկ ֆիլատելֆիացի Աննա Ճարվիս, որ 8 տարեկանին կը

կորսնցնէ իր սիրելի մայրը, տարիներ վերջ մօրը հանդէպ իր տածած անսահման սերը եւ անօր յիշատակը յարգելու համար 1907-ին արշաւ մը կը սկսի՝ «Մայրերու Ազգային Օր» նշանակելու համար: Տարիներ շարունակ անկա իր համախոհներուն հետ նամակներ կը յղէ նախարարներուն եւ քաղաքական գործիչներուն, եւ վերջապէս 1914-ին, ԱՄՆ-ի նախագահ Ուուտրօ Ուիլսոն, պաշտօնական յայտարարութեամբ, Մայիսի երկրորդ Կիրակին կը հռչակէ որպէս «Մայրերու Օր», զոր ներկայիս շատ երկիրներ կը տօնեն:

Շ.Մ.





ԱՊՐԻԼ 24-Ը ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

97 ՏԱՐԻ՝ ԽՈՒՆԿ ԵՒ ԱՂՕԹՔ

97 ՏԱՐԻ՝ ՎՐԵԺ ԵՒ ՊԱՅՄԱՆԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

97 ՏԱՐԻ՝ ԱՆԱՄՕԹ ՈՒՐԱՑՈՒՄ

Ուրիշ բառեր անելորդ պիտի ըլլան, քանզի բառերն անգոր են եւ տկար՝ արտայայտելու համար այն մեծ ցան ու հոգւոյ ճիչը, զորս կը զգանք մենք: Եւ այդ զգացումները որոշ չափով փարատելու համար, պայքարի եւ պահանջատիրութեան արշաւներուն զուգահեռ, ամեն տարի մենք՝ ՀԱՅԵՐԱՍՍՐԵՍ սրբօրէն կ'ոգեկոչենք ու մեր յարգանքի տուրքը կը մատուցենք Յեղասպանութեան զոհ զացած մեր մէկ ու կէս միլիոն անմեղ սահառակներուն:

Ինչպէս ամեն տարի, այս տարի եւս Ապրիլ 24-ը պատշաճօրէն նշուեցաւ Գահիրէի մէջ:

Երեքշաբթի, 24 Ապրիլ 2012, երեկոյեան ժամը 6-ին, Թեմիս Բարեխնամ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Աշոտ Ս. Եպիսկոպոս Մնացականեան սուրբ եւ անմահ Պատարագ մատուցեց Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ մէջ՝ Հայոց Յեղասպանութեան 97-րդ տարելիցին առիթով:

Պատարագին ներկայ էին ՀՀ Արտակարգ եւ Լիազօր Դեսպան Արմէն Մելքոնեան եւ Տիկինը, դեսպանատան անձնակազմի անդամներ, Գահիրէի Թեմական Ժողովի փոխ ատե-

լիշատակը յարգող ազգայիններ:

Ս. Պատարագի ընթացքին՝ կարեւորելով օրուան խորհուրդը, Սրբազան Հայրը իր յուզումնալից խօսքին մէջ կոչ ըրաւ ներկաներուն՝ ըսելով. «Մեր բիւրաւոր սահառակներու յիշատակին համար, մենք բոլորս պարտաւոր ենք մեր գոյութիւնը իմաստաւորել նո՛ր խորհուրդով, նո՛ր մօտեցումով՝ մեր ազգային կեանքին մէջ նո՛ր շունչ ու ոգի արթնցնելով»: Այս պատգամ-կոչը մասնաւորաբար ուղղուած էր երիտասարդներուն, «որոնց մէջ պարտիք սերմանել ազգասիրութիւն, հայրենասիրութիւն եւ նուիրում՝ հայուն ու անոր հոգեւոր եւ մշակութային արժէքներուն»:

Ս. Պատարագի եւ հոգեհանգստեան արարողութիւններուն երգեցողութիւնը կատարուեցաւ «Շնորհալի» եւ «Արաքս» երգչախումբերու կատարմամբ:

Յաւարտ արարողութիւններուն հոգեւոր եւ դարաց դասերու ուղեկցութեամբ ներկաները յառաջացան դէպի եկեղեցւոյ մէջ գրտնըող սահառակաց մատուռ, ապա ՀՀ դեսպանութեան եւ Ազգային Իշխանութեան կողմէ ծաղկեպսակներ դրուեցան եկեղեցւոյ շրջաքակին մէջ Յեղասպանութեան զոհերու յիշատակին կանգնեցուած խաչքարին առ-



Ohan Janikian

նապետը, Զաղաքական Ժողովի ատենապետը եւ Ազգային Իշխանութեան անդամներ, Գալուստեան եւ Նուպարեան Ազգային Վարժարաններու տնօրէնները, ուսուցիչներ ու աշակերտներ եւ մեր անմեղ սահառակներու

ջել, ուր դարձեալ հոգեհանգստեան աղօթք բարձրացուեցաւ առ Աստուած՝ Մեծ Եղեռնի մէկ ու կէս միլիոն սահառակներու հոգւոյն ի հանգիստ:

* * *

Այս սուրբ եւ խնկելի օրուան առիթով դասախօսութիւն տալու համար դուրսէն ծանօթ անձնաւորութիւն մը հրաւիրելու աւանդութիւնը, այս տարի եւս պահպանուեցաւ:

Հայոց Յեղասպանութեան 97-րդ տարելիցին առիթով՝ այդ հարցին շուրջ իր կարեւոր մտքերը, կարծիքները եւ գաղափարները մեզ փոխանցելու, մեզի հետ կիսելու եւ ի վերջոյ մեզ հետաքրքրող հարցումներուն պատասխանելու համար, Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան կողմէ ԱՄՆ-էն հրաւիրուած էր «Քալիֆորնիա Քուրիըր» թերթի հրատարակիչ եւ խմբագիր, Միացեալ Հայկական Ֆոնտի նախագահ Տիար Յարութ Սասունեան:



Շաբաթ, 28 Ապրիլ 2012-ի երեկոյեան ժամը 7:30-ին, Հելիոպոլսոյ Պըլըքտանեան հանդիսասրահին մէջ հիւր բանախօսը ելոյթ ունեցաւ՝ հայութեան պահանջատիրութեան, Յեղասպանութեան ճանաչումի եւ արդարութեան հետապնդումի հարցերուն շուրջ:

Դասախօսութեան ներկայ էին ՀՀ Արտակարգ եւ Լիազօր դեսպանը, դեսպանատան աշխատակիցներ, Գահիրէի Թեմական եւ Քաղաքական ժողովներու ատենապետները եւ Ազգային Իշխանութեան անդամներ եւ այս հարցով հետաքրքրուած գաղութիս բազմաթիւ անդամներ:

Բացման խօսքով հանդես եկաւ Քաղաքական ժողովի փոխ ատենապետ Տիար Շանթ Կապելեան՝ նախ հակիրճօրէն ներկայացնելով օրուան բանախօսը եւ ապա հրաւիրելով զինք ելոյթ ունենալու:

Յարգելի բանախօսը մանրամասնօրէն մատնանշելով Հայոց Յեղասպանութեան անժխտելի փաստերը եւ պատմական անդրադարձ մը ընելէ ետք, ամփոփեց իր շահեկան ելոյթը՝ ըսելով. «Հայ ժողովուրդը Յեղասպանութեան ճանաչումէ անդին եւ աւելի կարեւոր՝ կը պահանջէ արդարութիւն, վերատիրանալու համար իր կորսնցուցած կալուածներուն եւ պատմական հողերուն, որուն համար պէտք է կազմակերպուիլ թէ՛ համայնքէն ներս եւ թէ՛ Սփիւռքի տարածքին ու պէտք է որդեգրել համագաղութային միասնակցութիւն: Միաժամանակ պէտք է մաս կազմել տուեալ երկրի քաղաքական, մշակութային կեանքին, ազդեցիկ կապեր հաստատել երկրի ղեկավարութեան, մամուլին ու մտաւորականութեան հետ:

Ամէն մարդ իր կարողութեան չափով մասնակցութիւն պէտք է բերէ, քանի որ ասիկա համաժողովրդային ԴԱՏ է, ամէն մէկ հայու ԴԱՏՆ է: Ամէն մէկը պահանջատեր ու պատասխանատու է ՀԱՅ ԴԱՏԻՆ համար եւ օտարը չէ՛ որ պիտի լուծէ մեր խնդիրը, այլ մենք անձամբ՝ մեր ուժերով, մեր համախմբուածութեամբ, մեր ճիշդ քայլերով»:

Հանդիսութեան աւարտին Առաջնորդ Սրբազան Հայրը փակման խօսքին մէջ Ազգային Իշխանութեան եւ ներկաներուն անունով շնորհակալութիւն յայտնեց Տիար Յ. Սասունեանի՝ իր սուղ ժամանակէն գաղութիս սիրով տրամադրելուն համար:

Դարձեալ Յեղասպանութեան 97-րդ տարելիցին առիթով, Կիրակի, 20 Ապրիլին, կ.ե. ժամը 1:00-ին՝ Աղեքսանդրիոյ Պօղոսեան Ազգային Վարժարանի «Մելգոնեան» հանդիսասրահին մէջ, յարգարժան Յարութ Սասունեան հանդես եկաւ «Ի՞նչ է Հայութեան Պահանջը: Յեղասպանութեան ճանաչո՞ւմ Թէ Արդարութեան Հետապնդո՞ւմ» նիւթով:



«Տ»



ԱՆՆԱԽԱՂԱՏՈՒՄ ՅՈՒՇ-ԵՐԵԿՈՅ՝ «ԲԱՐԱՋԱՆԵԱՆԱԿԱՆ ՏԱՐՈՒԱՆ» ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒ ԼՈՅՍԻՆ ՆԵՐ-ՔՈՅ

Առևտրային Բարաջանեանի
երաժշտութիւնը...

Հմայի՛չ... տարերա-
յի՛ն...յախումն ու ան-
սահման սիրով ներ-
շնչուած, շողարձակ ե-
րաժշտութիւնը փոքր
տարիքէս ուղեկցած ու
կրթած է զիս՝ իր բազ-
մաոճ մեղեդայնու-
թեամբ եւ գոյներով հա-
րուստ ներկայակով:
Եւ այսօր ալ բարաջա-
նեանական հնչիւննե-
րը կը գերեն բոլորին
բացարձակապէս՝ ան-
կախ տարիքէն, ճաշա-



կէն ու նախասիրութիւններէն: Անոր ե-
րաժշտութիւնը հոգեհարազատ ու սիրելի է
Նորին Գերազանցութիւն մաքրամաքուր
արուեստը գնահատող աշխարհի բոլոր
երաժիշտներուն ու երաժշտասէրներուն...

Փետրուար 17-ին, Հելիոպոլսոյ Պըլըք-
տանեան սրահը գեղեցիկ անակնկալներու
երեկոյ մըն էր... Մեծ անհամբերութեամբ կը
սպասէի Առևտրային Բարաջանեանի 90-ամեա-
կին նուիրուած համերգին, որ երկրի անկա-
յուն վիճակին պատճառով բազմիցս յե-
տաձգուած էր, եւ վերջապէս կը կայանար:
Մինչ համերգին սկսիլը կը թերթատէի յայ-
տագիր-գրքոյկ-երգարանը, զոր սրահին
մուտքին մօտ հանդիսատեսին կը բաժնուէր:
Ատիկա առաջին անսպասելի անակնկալն
էր..., քանզի թերթատելով գրքոյկը՝ հասկցայ,
որ աննախադէպ իրողութեան մը ականա-
տեսը ըլլալու եմ...

Այս բացառիկ համերգը, որ «Երազանք»
անուանուած էր, կայացաւ Եգիպտոսի Հա-
յոց Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Աշոտ Ս. Եպս.
Մնացականեանի հովանաւորութեան ներ-
քոյ՝ Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան
կազմակերպութեամբ, Գահիրէի Ազգային
Առաջնորդարանի «Արաքս» երգչախումբի
գեղեցիկ կատարողութեամբ:

Առաջին անգամը չէ,
որ կը մասնակցիմ ե-
գիպտահայ համայնքի
երաժշտական-մշա-
կութային միջոցառում-
ներուն, եւ առիթն օգ-
տուելով՝ կ'ուզեմ երախ-
տիքի խօսքս ուղղել
ազգային մարմիննե-
րուն՝ հայանպաստ ու
հայրենասուէր համա-
խմբուածութեան, մեր
ազգային ինքնութեան
եւ մեր մշակոյթի նմա-
նօրինակ բացայայտ-
ման համար:

Գահիրէի Ազգային
Առաջնորդարանի «Արաքս» երգչախումբը,
որ մասնաւոր համերգներով կը տօնախմբէ
նշանաւոր անձերու ու նշանակելի երեւոյթ-
ներու տարեդարձները, հաւատարիմ մնա-
լով իր որդեգրած գործունեութեան սկզբ-
բունքներուն՝ բացառիկ համերգ մը ներկա-
յացուց, եգիպտահայ համայնքին խոնար-
հումը բերելով Առևտրային Բարաջանեան մեծա-
նուն երգահան-դաշնակահարին:

Քսանվեց ինքնատիպ կատարում՝ մե-
ներգ, խմբերգ, դաշնամուրային մենանուագ,
մենապար, խմբապար եւ մէկէն միւսին
անցումը համեմող հանդիսավարի խօսք՝
փոքրիկ դրուագներ Բարաջանեան մար-
դուն, հայուն եւ երաժշտահանին (քոմպոզի-
թոր) կեանքէն: Ահա հակիրճ ուրուագիծը
լեփ-լեցուն դահլիճին մէջ կայացած հանդի-
սութեան... Իսկ այս ամէնուն ետին տեսա-
կան, տքնաջան եւ անգնահատելի ստեղ-
ծագործական աշխատանք մը, որ միայն
փակագիծերը բանալով եւ մասնաւոր շեշ-
տադրումներ ընելով կարելի է ներկայա-
ցնել:

Բարաջանեանի երգերուն մեծ մասը
գրուած են հեղինակին Մոսկուա բնակած
տարիներուն՝ ռուսերէնով: Այդ է պատճա-
ռը, որ մեր աշխարհահռչակ երաժշտահա-

նի երգերէն շատերը պարզապէս հասանելի չեն եղած սփիւռքահայ ունկնդրին՝ դուրս մնալով սփիւռքահայ երաժշտական կեանքէն ու մշակոյթէն:

Գրեթէ երկու տարի առաջ էր, երբ առիթով մը Գահիրէի «Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան» բացօդայ «Հայ Տանիք»-ին վրայ կայացած ընկերական գրոյց-բանավեճի մը ընթացքին խօսք բացուեցաւ Բաբաջանեանի մոգական երաժշտութեան մասին եւ հպանցիկօրէն բարձրաձայնուեցաւ այս մտահոգութիւնը, ներկայ էր նաեւ «Արաքս» երգչախումբի գեղարուեստական ղեկավար եւ խմբավար Միհրան Ղազէլեան (քչախօս՝ ինչպէս միշտ): Հիմա միայն հասկցայ, որ թերեւս **անիկա արդէն մտովի կ'ուրուագծէր իր առաքելութիւնն այդ հարցին մէջ:**

Թարգմանութիւնն ինքնին բարդ արուեստ մըն է. երգի մը խօսքերու թարգմանութիւնը՝ կրկնակի բարդ, իսկ բաբաջանեանական երգի պարագային՝ ոսկերչական աստիճանի դժուարին, քանզի անոր եւ խօսքերու հեղինակներու ստեղծագործական կենդանի աշխատանքը զուգահեռաբար ընթացած է: Եղած է մէկ ամբողջութիւն, սրտի մէկ բաբախիւն, տառի եւ հնչիւնի համաձուլուածք մը, եւ երաժշտահանն ու հեղինակները նոյնիսկ դժուարացած են տարանջատել, թէ որը որմէ բխած է: Խորհրդային եւ ներկայիս ռուսական պոփ-էզիայի մեծանուն ներկայացուցիչներու (Ռոպերթ Ռոժտեսթվենսքի, Անդրէյ Վոզնեսենսքի, Եւկենի Եւթուշենքօ...) եւ Բաբաջանեանի համագործակցութեամբ ծնուած երգերը անգերազանցելիութեան աստիճանի կատարեալ են: Ես անձամբ այն թերահաւատներէն մին եղած եմ, որ անհաւանական նկատած են այդ երգերու թարգմանական հնչողութիւնը...

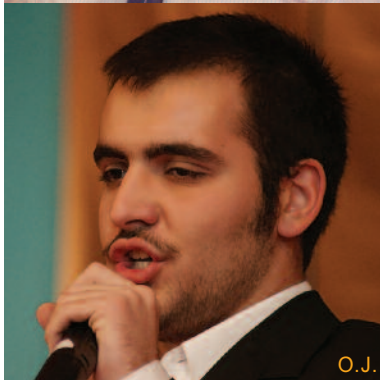
Եւ ահա, ռուսերէն բնագրերով այդ ամենայայտնի ու սիրուած երգերէն մօտ մէկուկէս տասնեակը, առաջին անգամը ըլլալով, արեւմտահայերէն հնչեցին՝ «Արաքս» երգչախումբի ու մեներգիչներու կատարմամբ, Միհրան Ղազէլեանի գեղարուեստօրէն բարձրարժէք եւ համահունչ թարգմանութեամբ: Պահպանուած էին գունային եւ հնչիւնային ամբողջ խորութիւնը, բանաստեղծական խօսքի կշռոյթը, պատկերայնութիւնն ու տիպականութիւնը...

Թերահաւատութիւնս առաւել քան փարատուած էր:

Այս թարգմանութիւններն իրենց ընթացքը դեռ երկար կը շարունակեն եւ բաբաջանեանական «Նոքթիւրն», «Հարսանիք», «Կը Յիշեմ՝ Ուրեմն Կ'ապրիմ», «Կանչէ Ձիս», «Ձմրան Սեր», «Երազանք Մը Պահէ», (Ռոպերթ Ռոժտեսթվենսքի), «Սիրոյ Տարի» (Անդրէյ Վոզնեսենսքի), «Չուարճանիւ», «Հետքերը Զո» (Եւկենի Եւթուշենքօ), «Թագուհի Գեղեցկութեան» (Անաթոլի Կոռոխով) ... հիասքանչ երգերը արդէն նաեւ մայրենիով կը յուզեն ու կ'ոգեւորեն սփիւռքահայ, ինչու ոչ՝ նաեւ հայաստանեան կատարողները եւ ունկնդիրները:

Կ'ուզեմ մասնաւորել նաեւ այն, որ մեծանուն երաժշտահանի մեներգներէն շատերը առաջին անգամ հնչեցին որ-





պես խմբերգ: Տպաւորիչ էր յատկապէս «Նոքթիրն»-ի խմբերգային մեկնաբանութիւնը:

Գաղտնիք չէ, որ դաշնամուրային այս հոգեցունց կտաւը Առնո Բաբաջանեանին համար ամենանուիրականներէն մէկն էր: Բաբաջանեան-դաշնակահարն անզուգական էր: Անոր հանճարեղ հոգիին թրթիռները մատներու հպումով կը փոխանցուէին ստեղներուն եւ հնչիւններու այնպիսի ելեւ-ջումներ կը յորդէին, որ կը թուէր, թէ վիթխարի դաշնամուրային նուագախումբի մը կատարումը կը լսես:

...Հերթական հեղինակային համերգէ մը ետք, Ռոժտեսթ-վենսքի կը մօտենայ Բաբաջանեանին, եւ «Նոքթիրն»-ի կախարդանքով արբեցած, խօսքեր գրելու պատրաստակամութիւն կը յայտնէ: Վարպետը կը պատասխանէ. «Այս մէկն իմ դաշնամուրային մեկնաբանութեամբս պետք է հնչէ՝ քանի ես կամ. ինձմէ ետք՝ կը վարուիս քու սրտիդ թելադրանքով»: Եւ երաժշտահանի մահուան առաջին տարելիցին յուշ-երեկոյին, «Նոքթիրն»-ին կը միանայ բանաստեղծի սրտին բաբախիւնը... մինչ յուզուած դահլիճը կ'արտասուէր...

«Նոքթիրն»-ի խմբերգային կատարումը, այն ալ արեւմտահայերէնով, դաշնամուրային բարձրակարգ նուագակցութեամբ՝ այնպիսի յուզականութիւն մը հաղորդեց ստեղծագործութեանը, որ բեմի մեծադիր լուսանկարէն մեզի նայող Բաբաջանեանի հայեացքը կարծէք թէ կենդանացաւ... Չէ՞ որ «Նոքթիրն»-ին միացած էին նաեւ մաեսթրոյի, մեր համայնքի մասնագետ եւ սիրող երաժիշտ-կատարողներու սրտի զարկերը:

Ու վերստին վերապրեցայ Բաբաջանեանին ձօնուած մարգարեացած տողերը.

...«Մի՛ հաւատաք իմ համրութեան,
Նոյնիսկ եթէ յանկարծ իյնամ,
Նոյնիսկ եթէ երթամ անյոյս,
Ո՛չ թէ հողին մէջ կ'երթամ,
Ո՛չ թէ հողին, այլ՝ երգերուս»:

(«Մի՛ Հաւատաք» խօսք՝ Ռ. Ռոժտեսթվենսքի, արեւմտահայերէն թարգմանութիւնը՝ Մ. Ղազէլեան)

* * *

(39)- Թերեւս դժուար է տպաւորութիւններս եւ յուզումս յօդուածի մը սեղմ շրջանակներուն մէջ ամփոփել, իւրաքանչիւր

կատարում վերլուծել եւ մէկ առ մէկ նշել բոլորին անունները:

Այնուամենայնիւ, փակագիծերը բանալով՝ կ'ուզեմ առանձնայատուկ մատնանշել եգիպտահայ փորձառու եւ վաստակաշատ երաժշտագետ-դաշնակահար Հայկ Աւագեանի մասնակցութիւնը, որ «Էլեկիա»-ի կատարումով հմայեց ունկնդրին եւ ապա դաշնամուրային համահունչ նուագակցութեամբ ընկերացաւ





Ohan Janikian



Ohan Janikian



Ohan Janikian



Ohan Janikian

երգչախումբին ամբողջ համերգին ընթացքին:

Բաբաջանեանական համերգին «Արաքս»-ը ներկայացաւ նաեւ մասնաւոր այս ելոյթին համար կազմուած պատանիներու պարախումբով (պարուստոյց եւ տարազներու հեղինակ՝ Սիւզան Յակոբեան-Գարգուր):

Համերգն իրենց մեներգներով զարդարեցին Գոհար Ղազէլեանը, Սիլվա Թերզիպաշեանը, Լալա Նիկողեանը, Արա Զեօհնէլեանը, Սերճ Սէտեֆճեանը, խոստմնալից մեներգիչ դպրոցականներ Գոհարիկ Վարդանեանը, Մկրտիչ Աւետանեանը եւ Ռուբէն Սաատը...

Վարձքերնիդ կատար սիրելի արաքսցիներ, շարունակելի յաջողութիւններ եւ նոր բեմեր կը մաղթեմ բոլորիդ:

Եվ վերջապէս, առիթէն օգտուելով, մէկ անգամ եւս կը շնորհաւորեմ երգչախումբի գեղարուեստական ղեկավար եւ խմբավար Մօ. Միհրան Ղազէլեանը՝ այդ օրերուն լրացած իր 50-ամեայ յոբելեանին առթիւ, մաղթելով անոր անսպառ եռանդ եւ ստեղծագործական յաջողութիւններ:

*Լիլիթ Յովհաննիսեան
Արեւմտահայերէնի վերածեց՝ Շ.Մ.*



Ohan Janikian



Ghos Jankian

ՀԱՐՑԱԶԻՐՈՅՑ ՄՕ. ՄԻՀՐԱՆ ՂԱԶԷԼԵԱՆԻ ՀԵՏ

Առևտրային Բարձրագույն դպրոցի 90-ամեակին նուիրուած «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի ունեցած բացառիկ համերգին առիթով, խմբագրութիւնս հարցազրոյց մը ունեցած է երգչախումբի գեղարուեստական ղեկավար եւ խմբավար Մօ. Միհրան Ղազէլեանի հետ, զոր կը ներկայացնենք ստորեւ:

«Տ» Առևտրային Բարձրագույն դպրոցի 90-ամեակին առիթով, 17 Փետրուար 2012-ին Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբը հանդէս եկաւ յորբելենական յատուկ համերգով: Ինչպէ՞ս յառաջացաւ բարձրագույն դպրոցի համերգ կազմակերպելու գաղափարը եւ ինչպիսի՞ նախապատրաստական շրջան անցած է ան:

որովհետեւ գիտէի թէ Բարձրագույն դպրոցի է ամէն անձի համար, որ անոր «երաժշտութեան համը» գոնէ մէկ անգամ փորձած է, եւ համոզուած էի, որ անմիջապէս սիրելի պիտի դառնար նաեւ անոնց, որոնք առիթը չէին ունեցած ճանչնալու մէկ անգամէն սիրտ գրաւող այս երաժշտութիւնը: Հետեւաբար մեծ երգահանի ծննդեան 90-ամեակը լաւագոյն պատեհութիւնն էր մեր եգիպտահայ գաղութին ներկայացնելու այդ պարզ ու խորունկ եւ անմահ երաժշտութիւնը:

Բարձրագույն դպրոցի երգ-երաժշտութեան ազգային եւ հանրամատչելի մասը առաւել կամ նուազ չափով յայտնի է գաղութին երաժշտասէր անդամներուն: Մինչդէռ մէկ այլ հսկայական եւ բարձրարժէք եւ նոյնպէս հանրամատչելի բաժին մը, հայերէն չլրջալու պատճառով, դուրս մնացած է ոչ միայն մեր գաղութի, այլ ընդհանրապէս սփիւռքեան ունկնդրի լսադաշտէն: Բայց անոր երաժշտութեան շունչը այնքան արդիական է, որ վստահ էի, թէ հայերէն տարբերակով առաւելագոյնս ընկալելի պիտի դառնար:

«Տ» Ինչպէ՞ս ծրագրեցիք լուծել այդ խնդիրը:

բուն վրայ, լուծուելիք երկու խնդիր կար: Նախ այն, որ երգերուն մեծ մասը, ստեղծուած ըլլալով հեղինակին Մոսկուա ապրած շրջանին, ռուսերէն էին, հայերէն երբեւէ չէին հնչած ո՛չ Հայաստանի մէջ եւ ո՛չ ալ այլուր: Ուստի պետք էր նախ հայացնել զանոնք, եւ ապա բացարձակ մեծամասնութեամբ, մենակատարի համար գրուած այդ երգերէն, գոնէ մաս մը հարկ էր խմբերգի վերածել: Նախընթաց տարբեր համերգներու նախապատրաստական փորձը եւ Բարձրագույն դպրոցի երաժշտութեան նկատմամբ սերը տուին պետք եղած համարձակութիւնն ու ոգեւորութիւնը: Այդպիսով, խմբերգներու վերածուեցան 9 մե-

Մ.Ղ.-Մեր հանդիսատեսին առաւել մատչելի ըլլալու ճամ-



ներգներ եւ ռուսերէնէ թարգմանուեցան շուրջ 15 երգեր, որոնցմէ 11-ը մաս կազմեցին համերգին: Պիտի ըսեմ, որ նաեւ այս աշխատանքին հետ կապուած հանդիսատեսին կողմէ եղած յետհամերգային դրական արձագանքը համերգային նախապատրաստութեան մէջ եւս յաջողած ըլլալու գոհունակութեան յաւելեալ պատճառ մըն է այսօր ինծի:

«Տ» Կայի՞ն արդեօք մատուցման ձեւի յատկանշական նորութիւններ այս համերգին, որ նախկին նմանատիպ համերգներու ընթացքին չեն եղած :

Մ.Ղ.- Ընդհանրապէս որեւէ ծրագրուած բան, այդ շարքին նաեւ «նորութիւն»ը, (եթէ պատահական չէ, այլ՝ իսկապէս ծրագ-

րուած) ըստ իս, պետք չէ ինքնանպատակ ըլլայ: Այդ իմաստով կային թէ՛ որոշակի նորութիւններ, թէ՛ որոշակի շեշտադրումներու ընդգծումներ:

«ԱՐԱՔՍ»ի համերգներուն համար նորութիւն կարելի է համարել այն, որ այս անգամ, ներկայացուող նիւթը առաւել ընկալելի դարձնելու նպատակով, որոշուած էր նաեւ հանդիսավար մը ունենալ՝ յանձին Սեւան Տրդատեանի, որ երգահանին մասին կարելոր տեղեկութիւններով եւ կատարուող երգի ստեղծման պատմութիւնը ներկայացնելու միջոցով (նիւթի պատրաստութիւն՝ Լիլիթ Յովհաննիսեան), աւելի լիարժեք կը դարձնէր կատարում-ընկալում փոխադարձ ու անմիջական կապը:

Որեւէ մեծ անհատականութեան նուիրուած յոբելենական համերգի մը գլխաւոր նպատակը տուեալ անձը հնարաւորինս համակողմանի կարենալ ներկայացնելն է, հնարաւորինս հանրամատչելի՝ այդ ներկայացման ընթացքին մէջ ներգրաւելով հնարաւորինս աւելի շատ մասնակից կատարողական կարող ուժեր: Վերջ ի վերջոյ մեծութիւններուն «դիմելու», առաւել եւս, յաւերժութեան անցած մեծութիւններուն դիմելու նպատակն է ոչ թէ անոնց պարզապէս փառքը հիւսելը, այլ անոնց եւ անոնց արուեստին ընդմէջէն փորձել մենք զմեզ գտնելը, մեր մշակութային ալեծուփ խարխափումներուն ղեկը փարոսամետ դարձնելը, մեր գեղարուեստական ճաշակը կենդանի, արթուն ու բարձրահայեաց պահելը: Այդ իմաստով, արուեստի կատարողական ու տեղեկատուական աւանդական ձեւերուն զուգահեռ (երգ, խմբերգ, նուագ, պար, ասմունք, թատրոն, բանախօսութիւն, համերգավարութիւն, գրաւոր նիւթ եւ այլն), երանի հնարաւորութիւն ըլլար օգտագործելու նաեւ մեր դարու տուած առկայ գիտարուեստի (թեքնիք, հմտասարքային) կարելի միջոցները (շարժապատկեր, լուսային խաղեր, համակարգչային կենդանի կամուրջներ արուեստի այս կամ այն հաստատութեան հետ, հայրենիքի մէջ, թէ՛ աշխարհի որեւէ անկիւն ապրող մշակոյթի այս կամ այն հեղինակաւոր ներկայացուցիչին հետ եւայլն):

«Տ» Ի՞նչ կ'ըսեք պարային ելոյթներուն մասին, որոնց այս համերգին աւելի ընդարձակ տեղ յատկացուած էր:

Մ.Ղ.- Մնալով ցանկութիւններու եւ հնարաւորութիւններու առկայ սահմաններուն մէջ, այս համերգին եւս մեր երգչախմբային

ելոյթը համեմուած էր հեղինակ-երաժիշտի որոշ ստեղծագործութիւններու պարային բեմականացումներով:

Առաջին անգամ չէ, որ «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբին կողմէ իրականացած յոբելենական համերգներուն կ'ընկերանան պարեր՝ թէ՛ որպէս ինքնուրոյն կատարում եւ թէ՛ երգչախումբին կամ մեներգին որպէս պարակցութիւն: Այդպիսի համադրումներ նախապէս ալ եղած են, 2007 թուականէն սկսեալ, թէ՛ Սայեաթ-Նովային, թէ՛ Գուսան Շերամին եւ թէ՛ Կոմիտաս վարդապետին նուիրուած յոբելենական համերգներուն: Բայց անոնցմէ ոչ մէկը ունեցած է կատարումներու այս ծաւալը եւ մասնակիցներու այս քանակը: Նախորդ անգամներ



րուն պարողներուն առաւելագոյն քանակը եղած է 4 հոգի, իսկ այս անգամ՝ 15, իսկ աս արդէն մեծ բեմ կը պահանջէ: Ճիշդ ատոր համար ալ հարկ եղաւ «Պըլըքտանեան» սրահին բեմը արհեստական ձեւով մեծցնել: Անշուշտ, եթէ երկրին ներքաղաքական անկայունութիւնն ու անապահով վիճակը համերգի նախապէս որոշուած ու յայտարարուած վայրը («Չայքովսքի» Ռուսական Կեդրոն) եւ թուականները (Նոյեմբեր եւ Դեկտեմբեր) չստիպէին փոխել, ապա կ'ունենայինք թէ՛ պատրաստի յարմար ու մեծ բեմ եւ թէ՛ Բաբաջանեանի արուեստը մեզի չափ սիրող ու գնահատող ռուս հանդիսատես: Բայց հոգ չէ, կը յուսամ դեռ ուրիշ առիթներ կ'ըլլան:

Կ'ուզեմ յաւելել, որ երգերը պարերով համատեղելուն նպատակը ոչ միայն այդ կատարումները աւելի գունեղ դարձնելն է, այլ՝ երգչախումբէն դուրս գտնուող երիտասարդութեան այդ երաժշտութիւնը ծանօթացնելը, գոնէ որոշ ժամանակի մը համար այդ երաժշտութեան մէջ պահելը եւ ինչո՞ւ չէ՝ այդ երաժշտութեամբ պատուաստելը: Ինչ որ կը նշանակէ՝ ոչ միայն այդ երաժշտութեան հնչիւնները պարարուեստով մեկնաբանող երիտասարդներու մասնակցութիւն, այլ նաեւ աւելի ընդգրկուն հանդիսատեսային լսարան, որոնք թերեւս պիտի չհետաքրքրուէին այդ երաժշտութեամբ, եթէ պարը զիրենք չիրաւիրէր համերգի:

«Տ» Որքա՞ն էր համերգին ելոյթ ունեցող անդամներուն եւ կատարումներուն թիւը:

Մ.Ղ. Բաբաջանեանական այս ելոյթին «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբը մասնակցեցաւ 28 անդամներով

(19 սոփրանո-ալթօ եւ 9 թենոր-պաս): Բարեբախտութիւն մըն էր, որ մեր կողքին ունէինք քաջահմուտ եւ փորձառու դաշնակահար Զայկ Աւագեանը, իսկ յատուկ այս ելոյթին համար հաւաքուած պարախումբը (Սիւզան Յակոբեան-Գարգուրի ղեկավարութեամբ) կազմուած էր «ՉԱՆԳԵՉՈՒՐ» եւ «ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՍ» պարախումբերու անդամներէն՝ 15 երիտասարդ-երիտասարդուհիներ, որոնց մեծ մասը երգիչ-երգչուհիներուն զաւակներն էին:

Բաբաջանեանի արուեստը լայնօրէն ներկայացնել կարենալու համար մէկ համերգի սահմանները նեղ են: Նոյնիսկ դժուար էր երգերու ընտրութիւնը կատարել. ոչ թէ այն իմաստով թէ ի՞նչ երգեր պէտք է ընդգրկուէին ծրագրին մէջ, այլ՝ թէ մէկը միւսէն գեղեցիկ երգերէն որո՞նք դուրս ձգուէին:

Այնուամենայնիւ համերգի ընթացքին ներկայացուեցաւ դաշնամուրային մէկ կատարում, մէկ եռերգ, մէկ քառերգ, 12 մեներգ, 11 խմբերգ եւ հինգ պար: Այս թուարկուած կատարումները յաճախ համատեղուած էին, հետեւաբար անոնց ընդհանուր թիւը քսանվեց էր:

Իրենց անհատական կատարումներով համերգին իւրայատուկ երանգ հաղորդեցին մեներգիչներ Գոհար Ղազէլեան, Լալա Նիկոլեան, Սիլվա Թերզիպաշեան, Արա Զեօհնէլեան, Սերճ Սետեֆճեան: Եւ յատկապէս պէտք է նշեմ մեներգիչ-դպրոցականներ Գոհարիկ Վարդանեանի, Մկրտիչ Աւետանեանի եւ Ռուբէն Սաատի անունները, որոնք ունին երգչային փրօֆեսիոնալ ապագայ կերտելու բոլոր անհրաժեշտ տուեալները եւ վստահ եմ, որ ոչ հեռաւոր ապագային հպարտութեամբ պիտի լսենք անոնց փայլող անունները:

«Տ» Ի՞նչ կ'ըսեք յայտագիր-գրքոյկին մասին:

Մ.Ղ. «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբը սովորութիւն ունի յոբելենական

մեծ համերգներու տպագիր յայտագիրները պատրաստել օրուան Նիւթին համապատասխան յայտագիր-երգարան-գրքոյկներու ձեւով, որոնց անմիջական նպատակն է կարելիութիւն տալ հանդիսատեսին հետեւիլ հնչող երգի բառերուն, իսկ հեռանկարային նպատակը՝ տուեալ երաժիշտին մասին անհրաժեշտ տեղեկութիւնները եւ անոր երգերը մէկ տեղ հաւաքած ամփոփելը՝ բան



մը, որ օգտակար է նաեւ գործնական տեսակետէ: Վերջ ի վերջոյ օրուան երեւոյթը բացայայտող շօշափելի նիւթն ալ ունի փաստագրական, ճանաչողական ու կրթական արժէք:

Շնորհակալութեամբ պիտի նշեմ, որ ինչպէս նախորդ անգամներուն, այս անգամ եւս, այդ գրքոյկներուն տպագրութիւնը սիրայօժար կերպով իրականացուցած են Սիմոնեան եղբայրները:

«Տ» Ի՞նչ դժուարութիւններ ունեցած է «Արաքս» երգչախումբը ընդհանրապէս եւ այս համերգին հետ կապուած՝ մասնաւորապէս:

Մ.Ղ. -Կազմակերպչական դժուարութիւնները Առաջնորդ Սրբազան Զայր՝ Գերշ. Տ. Աշոտ Եպիսկոպոսի գլխաւորութեամբ Ազգա-

յին Իշխանութիւնը միշտ ալ լուծած է մեծագոյն պատրաստակամութեամբ, որուն համար իմ եւ խումբին կողմէ մեր երախտագիտութիւնը կը յայտնեմ: Յատուկ շնորհակալութիւններ նաեւ Ազգային Իշխանութեան կողմէ ինծի ընծեռուած ստեղծագործական ազատութեան համար, ոչ թէ որովհետեւ իւրաքանչիւր արուեստագետի համար այդ ազատութիւնը յոյժ էական է, այլ անոր համար, որ կատարողական արուեստի ասպարէզին մէջ հաւաքական որեւէ յաջողութիւն առաջին հերթին պայմանաւորուած է ստեղծագործական այդ ազատութեան ու կազմակերպչական օժանդակութեան համատեղումով՝ շիւնիչ մթնոլորտի մէջ:

Իսկ ինչ կը վերաբերի գեղարուեստական դժուարութիւններուն, ապա պիտի ըսեմ, որ իւրաքանչիւր համերգէ ետք միշտ ալ աւելի դժուար յաղթահարելի խնդիր մը դրուած է երգչախումբին առջեւ, քանի որ գիտենք, որ ձեռք բերածով գոհանալը եւ աւելիին չձգտիլը արդէն ձախողութեան սկիզբն է: Այդ իմաստով կարելի է ըսել, որ մենք որպէս «մարտահրաւեր» ընդունելով նմանօրինակ «դժուարութիւնները» եւ որպէս գեղարուեստական կատարելագործման ճանապարհին յաւելեալ խթան, նոյնիսկ յատուկ սեր կը տածենք այդ դժուարութիւններուն հանդէպ:

«Տ» Արդեօ՞ք համերգին ստեղծած խանդավառութիւնը, ելոյթը դարձեալ բեմ բարձրացնելու ցանկութիւն յառաջացուցած է:

Մ.Ղ. -Աւելի քան վեց ամիսներու աշխատանքը մէկ երեկոյթով սպառած համարելը անշուշտ ցանկալի չէ, եւ համապատաս-

խան պահանջի պարագային սիրով, պիտի ուզէինք Բաբաջանեանի երաժշտութիւնը կրկին հնչեցնել (կարելոր չէ նոյն սրահին մէջ կամ այլուր):

Թերեւս երբեմն չնկատուող, բայց վստահ եմ, որ ոչ պակաս յաջողութիւն է սիրով եղած հաւաքական աշխատանքի իւրաքանչիւր դրսեւորում: Ուստի, անկախ անկէ, թէ համերգը կը կրկնուի կամ ոչ, պիտի ուզէի առիթէն օգտուելով բարձրաձայնել իմ անկեղծ շնորհակալութիւնը նախ մեր սիրելի հանդիսատեսին, որ իր ներկայութեամբ, քաջալերանքով եւ անվրէպ դիտողականութեամբ կենդանի կը պահէ երգչախմբային մեր նուիրեալներուն մէջ բեմական-կատարողականութեան կայծը եւ, կարծեք զգոնութեան մղելով, հեռու կը վանէ զիրենք ձեռք բերած արդիւնքով բաւարարուելու փորձութենէ: Եւ յատկապէս իմ գնահատանքն ու շնորհակալիքը «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբին՝ իմ սիրելի երգիչներուն, մեներգիչներուն, դաշնակահարին, պարուսոյցին, պարախումբի անդամներուն, հաղորդավարին, օժանդակ յանձնախումբին, համերգի բոլոր մասնակիցներուն, բեմէն երեւցող ու չերեւցող օժանդակողներուն առանձին-առանձին, որոնց բոլորին ազնիւ ու անսակարկ նուիրումին շնորհիւ մէջտեղ եկաւ համերգային այս բաբաջանեանական տօնակատարութիւնը:



ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՒՆ ՍԷՐՆ ՈՒ ՅԱՐԳԱՆ-ՔԸ ԳԼԽՈՒՄ ՎՐԱՅ ԹԱԳ ԵՆ ԵՒ ՍՐՏԻՍ Շ-ՔԱՆՇԱՆ ՈՒ ՇԱՐԺՈՂ ՈՅԺ

Ստորել կը ներկայացնենք Խնկո Ապոր անուան գրադարանի միջազգային բաժնի վարիչ Շ. Մանճեանի ունեցած հարցազրոյցը՝ սուրիացի մտաւորական, թարգմանիչ եւ հայերու մեծ բարեկամ Նիզար Խալիլի հետ:

«Տ»

Սուրիացի մտաւորական, «Մովսէս Խորենացի» շքանշանակիր, մեծ հայասեր, թարգմանիչ Նիզար Խալիլի Հայաստան ժամանած է, այս ընթացքին Շանթ Մանճեան անոր հետ ունեցած է հարցազրոյց մը եւ փոխանցած «Tert.am»-ին:

- Ինչպէ՞ս սկսաւ Ձեր կապը հայերէնի հետ:

- 1943-ին, երբ 18 տարեկան էի, արաբերէնի ուսուցիչ նշանակուեցայ Հալէպի Չաւարեան վարժարանէն ներս, եւ այնտեղ որպէսզի կարենամ աշակերտներուն հետ շփում ունենալ, բացատրել ու հասկցնել արաբերէնը, ստիպուեցայ իրենցմէ փոխ-ուսուցչութեամբ հայերէն սորվիլ, իսկ անոնք ինձմէ՝ արաբերէն: Այդպիսով սկսաւ իմ «ծանօթութիւնս» հայերէնին հետ:

- Ձեր կարծիքով, ինչո՞վ կը տարբերի հայ գրականութիւնը համաշխարհային գրականութենէն:

- Աշխարհի բոլոր գրականութիւնները իրենց արժեքները ունին: Հայ գրականութիւնը նուազ չէ այլ գրականութիւններէ, ան շատ հարուստ է, գանձերով ու բազմապիսի ասպարեզներով լեցուն:

- Ո՞րն է Ձեր՝ հայերէնէն թարգմանած առաջին գիրքը, ի՞նչ էր ատոր ընտրութեան պատճառը:

- Առաջին գիրքը Յովհաննէս Շիրազի «Սիւսանաթա Եւ Խաչեգարե» պոէմն էր: Ընտրութիւնը եղաւ պատահաբար, երբ ես Հալէպի պողոտայէ մը կը քալէի, ինծի մօտեցաւ թաքսիի ծանօթ վարորդ մը՝ Հրանդ Պարտաքճեան անունով, ու երբ ինքնաշարժին մէջ նըստած կը գրուցէինք, անկկա առաջարկեց ինծի, որ թարգմանեմ այդ գործը: Անշուշտ, լաւ գիտնալով հայերէնի եութիւնը, ընդունեցի այդ առաջարկը ու Պրն. Հրանդէն գիրքը



ստանալով՝ թարգմանեցի պոէմը եւ դրկեցի Պէյրութի «Սեւան» հրատարակչատուն, ուր եւ վերջինս հրատարակուեցաւ ու մեծ ընդունելութիւն գտաւ արաբ ընթերցողներուն մօտ:

- Հայերէն ո՞ր գիրքը ամենահոգեհարազատն է Ձեզի եւ ինչո՞ւ:

-Ամենահոգեհարազատը ու սրտիս խօսող գիրքը եղաւ՝ Գրիգոր Նարեկացիի «Մատենան

Ողբերգութեան» գիրքը, որովհետեւ ան իր մէջ կ'ընդգրկէ մարդկային իւրայատուկ շունչ՝ կրօնի ու գիտութեան հետ խառնուած: «Մատենան Ողբերգութեան»-ը ու Աբու Լալա Մահարիի «Ալ Ֆուսուլ Ուալ Ղայեթաթ» («Բաներ Եւ Արդիւնքներ») գիրքերը շատ նմանութիւններ ունին, կարծեք թէ, մէկը միւսէն թարգմանուած ըլլան, մէկը քրիստոնեական ոգիով, իսկ միւսը՝ իսլամական:

- Ի՞նչ արձագանգ գտան Ձեր թարգմանութիւնները արաբ ընթերցողին մօտ եւ ի՞նչ հետաքրքրական կարծիքներ լսեցիք անոնցմէ հայ գրականութեան մասին:

- Ընդհանրապէս բոլոր գիրքերն ալ լաւ ընդունելութիւն գտան արաբ ընթերցողներուն մօտ, որովհետեւ արաբ ժողովուրդը կը ճանչնայ հայը՝ իբրեւ արուեստագետ, աշխատասեր, մաքուր աշխատող, լուրջ եւ հաւատարիմ ժողովուրդ մը: Կարդալով թարգմանութիւններս՝ անոնք աւելի գիտցան հայ ազգին արժեքը, հաղորդակցուեցան հայ գրականութեան հարստութիւններուն հետ, հիացան անոնցմով ու հետաքրքրուեցան: Արաբ ընթերցողը սկսաւ ինձմէ աւելին ակնկալել եւ ես, իմ կարգիս, կրցածիս չափ իրենց հրամցուցի եղածները: Թարգմանութիւններու հետեւանքը եղաւ այն, որ արաբերէնով բեմադրեցի Յակոբ Պարոնեանի «Մեծապատիւ



Մուրացկաններ» վեպը, ինչպես նաեւ Յովհաննէս Թումանեանի՝ «Քաջ Նազար» հեքեաթը, որոնք արդէն ներկայացուեցան Սուրիոյ Պետական հեռուստատեսութենէն:

- Պարոն Խալիլի, իբրեւ տաղանդաւոր ու փորձառու թարգմանիչ, ի՞նչ դժուարութիւններու հանդիպեցաք թարգմանչական գործին մէջ եւ, ըստ Ձեզ, ի՞նչ են յաջող թարգմանիչի յատկութիւնները:

- Իրականին մէջ մասնաւոր դժուարութիւններ չեմ ունեցած, որովհետեւ երկու լեզուներուն ալ լաւ կը տիրապետեմ: Երբեմն բառերու կը հանդիպէի առաջին անգամ ըլլալով. նման պարագաներուն դիմած եմ բառարաններու օգնութեան: Սակայն մեծ դժուարութիւն հանդիսացաւ հայկական ոճը, որ անպայման արաբական ոճէն կը տարբերի: Եւ երկու լեզուներուն ոճերը համեմատելու համար, ստիպուեցայ բազմաթիւ անգամներ սերտել նիւթը, որպէսզի կարողանամ յայտնաբերել իրական ըսելիքը: Իսկ ինչ կը վերաբերի յաջող թարգմանիչի յատկութիւններուն, իմ կարծիքովս, յաջող թարգմանիչը պարտի լաւ գիտնալ ու տիրապետել երկու լեզուներուն: Բաւարար չէ մէկ լեզուն լաւ իմանալ, իսկ միւսը՝ խեղճ ու տկար: Ու իսկապէս այս վիճակը ես փորձեցի իմ կեանքիս մէջ ու համոզուեցայ, թէ այս է ամենայաջող միջոցը ճիշդ թարգմանութեան:

- Համաշխարհային մտահոգիչ երեւոյթ մըն է այսօր երիտասարդութեան անտարբերութիւնը գիրքի նկատմամբ: Ձեր կարծիքով, ի՞նչ է պատճառը եւ ինչպէ՞ս կարելի է յաղթահարել այս երեւոյթը:

- Այս երեւոյթը ծագում առաւ նոր գործիքներու մէջտեղ գալով՝ ինչպէս համացանց, համակարգիչ եւ տակաւին ուրիշ գործիքներ, որոնք զբաղեցուցին համայն մարդկութիւնը ու, մանաւանդ, երիտասարդութիւնը, վերջինս ալ մոռցաւ գիրքը եւ թշնամութիւն մը ծագեցաւ երիտասարդութեան կողմէ գիրքին հանդէպ: Այս երեւոյթին դեմ կարելի չէ արգելք հանդիսանալ, որովհետեւ միջազգային գիտութիւնը հետզհետէ կը զարգանայ եւ ուսման աղբիւրները աւելի ու աւելի կը դիրանան: Միւս պատճառն ալ այն է, որ այսօր ծնողները իրենց զաւակներուն չեն բացատրեր գիրքին արժէքն ու կարեւորութիւնը: Ծնողք մը պէտք է բացատրէ իր զաւակներուն, թէ գիրքը հիմքն է եւ իսկական աղբիւրը՝ բոլոր նոր գործիքներուն: Առանց գիրքի

ոեւէ անհատ չի կրնար գիտութիւն մը ծրագրել համակարգիչին մէջ, մեր զաւակները պէտք է գիտնան այդ մասին:

Իմ կարծիքովս, այս երեւոյթին դեմ կանգնիլ ու արգելք ըլլալը ապարդիւն է, որովհետեւ այս գործիքները ջրվեժի մը նման հոսեցան գիտութեան եւ հասարակական գործերուն մէջ, ուրեմն պիտի հանդուրժենք եւ պէտք է աշխատինք մեր կարողութեան համեմատ, գիրքը վերադարձնել իր նախկին արժէքին ու իր տեղը: Այս է մեր յոյսը, եւ յոյսով ենք որ կ'իրականանայ:

- Յատուկ նշանակութիւն ունեցաւ արաբերէնով Նարեկացիի թարգմանութիւնը. յայտնի է, որ արաբական գրականութեան մէջ յատուկ տեղ մը կը գրաւեն Նոյնանման թեմաները: Բաղդատելով Նարեկացիին ու արաբական սուֆիզմը (սուֆիզմը՝ կրօնափիլիսոփայական, միսթիկական ուսմունք մըն է իսլամին մէջ -խմբ.), ի՞նչ կրնաք ըսել, մանաւանդ, երբ Դուք կը պատրաստուիք Նոյն խորագիրով ներկայանալու հայ ընթերցողին՝ Հայ տպագրութեան 500-ամեակին եւ Երեւանի գիրքի համաշխարհային մայրաքաղաք Նախաձեռնութիւններու ծիրէն ներս:

- Նարեկացիի թարգմանութիւնը յատուկ աշխատանք մըն էր, որուն ընթացքին դժուարութիւններու չհանդիպեցայ, այլ քիչ մը նման աշխատանքներու անսովոր ըլլալով, ստիպուեցայ երկար ժամանակ տրամադրել, մինչեւ կարողացայ գրաբարէն՝ արեւմտահայերէնի եւ արեւելահայերէնի օգնութեամբ, արաբերէն թարգմանել: Երբ իսլամ հոգեւորականները կարդացին՝ զայն ընդունեցին մեծ հաճոյքով: Այս շարժումէն քաջալերուելով՝ խորապէս ուսումնասիրեցի «Մատեան Ողբերգութեան» հրաշալի գիրքը: Այդ մասին բազմաթիւ անգամներ կարծիքներ յայտնած եմ, որոնք հրապարակուած են արաբական կարգ մը լրագիրներու մէջ:

- Ի՞նչ խօսք կ'ուղղէք հայ ժողովուրդին:

- Ես շատ սիրեցի հայ ժողովուրդը եւ հայերուն նկատմամբ մեծ յարգանք ունիմ, **հայ ժողովուրդին սէրն ու յարգանքը գլխուս վրայ թագ են եւ սրտիս շքանշան ու շարժող ոյժ:** Ես խորապէս շնորհակալ եմ հայ ժողովուրդին՝ իր ցուցաբերած անսահման յարգանքին ու սիրոյն համար:



ՀԱՅ ԳՐԱԴՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ 6-ՐԴ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Տասը տարի առաջ Հայաստանի Գրողներու Միութեան գումարած Ա. Համահայկական Համաժողովը աւանդաբար կը շարունակէ իր երթը: Այս տարի եւս, ՀՀ Սփիւռքի Նախարարութեան կազմակերպած «Իմ Հայաստան» համահայկական փառատօնի ծիրէն ներս՝ Ապրիլ 19-24 Երեւանի մէջ գումարուեցաւ Գրողներու Համահայկական 6-րդ Համաժողովը՝ կազմակերպութեամբ ՀՀ Սփիւռքի Նախարարութեան, Մշակոյթի Նախարարութեան եւ Գրողներու Միութեան:

Գրողներու Համահայկական Համաժողովին՝ Հայաստանի եւ Արցախի գրողներու կողքին իրենց մասնակցութիւնը կը բերէին սփիւռքահայ 60 գրողներ՝ աշխարհի 19 երկիրներէ. Աբխազիա, Ամերիկա, Անգլիա, Արժանթին, Աւստրալիա, Գանատա, Գերմանիա, Եգիպտոս, Չուիցերիա, Թուրքիա, Իսրայէլ, Իրան, Լիբանան, Կիպրոս, Ռումինիա, Ռուսաստան, Սուրիա, Վրաստան եւ Ֆրանսա:

Ուրբաթ, Ապրիլ 20-ի առաւօտեան «Էրեբունի Բլազա» հիւրանոցին մէջ տեղի ունեցաւ հանդիպում ՀՀ Սփիւռքի Նախարար Հրանոյշ Յակոբեանի հետ եւ սփիւռքահայ գրողներու գիրքերու շնորհանդէս:

Այնուհետեւ «Առնո Բաբաջանեան» համերգասրահին մէջ տեղի ունեցաւ Հայ Գրողներու 6-րդ Համահայկական Համաժողովին հանդիսաւոր բացումը՝ ՀՀ Նախագահին ողջոյնի ու շնորհաւորանքի ուղերձով, զոր ներկաներուն փոխանցեց ՀՀ Սփիւռքի Նախարար Հրանոյշ Յակոբեանը: Բացման արարողութեան ներկայ էին նաեւ Հայաստանի Գրողներու Միութեան (ՀԳՄ) Նախագահ Լեւոն Անանեան, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի հրատարակչութեան տնօրէն Նաթան Եպս. Յովհաննիսեան, Հայաստանի Գիտութիւններու Ազգային Ակադեմիայի գրականութեան հիմնարկի տնօրէն Ա. Իսահակեան եւ այլ անձեր:

Նոյն օրը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ, Մայր Աթոռ Ս. Էջմի-

ածնին մէջ ընդունեց համաժողովի մասնակիցները եւ իր օրհնութեան խօսքը յղեց անոնց, որմէ ետք անոնք ուղեւորուեցան Օշական՝ այցելելով Մեսրոպ Մաշտոցի գերեզմանը եւ պատմամշակութային ու հոգեւոր վայրեր:

Ապրիլ 21-ին Հայաստանի Գրողներու Միութեան նիստերու դահլիճին մէջ սփիւռքահայ գրողներու մասնակցութեամբ տեղի ունեցաւ գրական հաշուետուութիւններու եւ հրատապ քննարկումներու լիագումար նիստ, որուն բացումը կատարեց ՀԳՄ Նախագահ Լեւոն Անանեան՝ Հայաստանի Գրողներու Միութեան անդամատոմսեր յանձնելով սփիւռքահայ գրողներուն:

Նիստի մասնակիցները կարեւորելով գրախանութներու դերը, ուրախութեամբ նշեցին, որ Հայ գիրքի տպագրութեան 500-ամեակին առթիւ՝ մի քանի տարի գրախանութներ բացուած են եւ աշխուժացած է գրատպութիւնը: Այս սփիւռքահայ գրողները հակիրճ տեղեկութիւններ հաղորդեցին իրենց երկիրներու գրական մթնոլորտին մասին եւ անոր զարգացումներուն ուղղութեամբ, կարեւորելով փոխադարձ համագործակցութեան դերը:

Երեկոյեան գրողները այցելեցին Գաֆեւճեան կեդրոն՝ մասնակցելու «Արմ Պուք Էքսփո» գիրքերու ցուցահանդէսի բացման արարողութեան:

Ապրիլ 22-ին ՀԳՄ նիստերու դահլիճին մէջ «Հայ գիրքի ճանապարհը. հիմնախնդիրներ եւ աշխարհաքաղաքական մարտահրաւերներ» նիւթին շուրջ քննարկումներ տեղի ունեցան համաժողովի մասնակիցներուն եւ Հայաստանի Հրատարակչներու Ազգային Միութեան անդամներուն հետ:

Նոյն օրը Մատենադարանի ընթերցասրահին մէջ տեղի ունեցաւ «Արդի հայ գիրքը աշխարհի մայրաքաղաքներու մէջ» նիւթին շուրջ գիտաժողով՝ նուիրուած Հայ գիրքի տպագրութեան 500-ամեակին: Այնուհետեւ գրողները համախմբուեցան Վահան Տեր-



եանի արձանին մօտ, ուր ասմունքեցին երիտասարդ սփիւռքահայ բանաստեղծներ:

Իսկ երեկոյեան, Հայ Գրողներու 6-րդ Համահայկական Համաժողովին մասնակիցները Մատենադարանին կից գտնուող տարածքին մէջ ներկայ գտնուեցան «Երեւանը Գիրքի 2012 Թուականի Համաշխարհային Մայրաքաղաք» տիտղոսին արժանանալու բացման հանդիսաւոր արարողութեան, որուն ընթացքին 2011 թուականի Գիրքի Մայրաքաղաք Պուէնոս Այրեսի քաղաքապետ Մաուրիցիօ Մաքրի տիտղոսը հանդիսաւորութեամբ յանձնեց Երեւանի քաղաքապետ Տարօն Մարգարեանին:

Կատարելով հանդիսաւոր բացումը, ՀՀ Նախագահ Սերժ Սարգսեան իր ելոյթին մէջ խորհրդանշական համարեց, որ Հայաստանի 12-րդ մայրաքաղաքը 2012-ին դարձած է Գիրքի 12-րդ Համաշխարհային մայրաքաղաք:

Բազմաթիւ հիւրերու կարգին ներկայ էին նաեւ 2013 թուականի Գիրքի Մայրաքաղաք հռչակուած Պանկըքի ներկայացուցիչները:

Ապրիլ 23-ին համաժողովին մասնակիցները այցելեցին Հայաստանի Սահմանադրական Դատարան եւ հանդիպում ունեցան Սահմանադրական Դատարանի նախագահ Գագիկ Յարութիւնեանին հետ, որմէ ետք ՀԳՄԻութեան մէջ կայացաւ «Արդի Հայ Երիտասարդ Բանաստեղծներ» եւ «Հայոց Լեզու» գիրքերու շնորհանդէսը:

Այնուհետեւ գումարուեցաւ եզրափակիչ նիստ:

Ապրիլ 24-ին սփիւռքահայ գրողները այցելեցին Ծիծեռնակաբերդ՝ Յեղասպանութեան նահատակներու յիշատակին իրենց յարգանքի տուրքը մատուցելու:

Սոյն համաժողովին Եգիպտոսէն մասնակցելու հրաւիրուած էր ՀԲԸՄ-ի Եգիպտոսի Շրջանակային Յանձնաժողովի ատենապետ Տիար Պերճ Թերզեան, որ այս առթիւ պատրաստած էր «Հայկական Հրատարակական Գործունեութիւնը Եգիպտոսի Մէջ Այսօր» խորագրով զեկոյցը:

«Տ»

ՀԲԸՄ - ՀԵԸ-Ի ԼԻՔԱՆԱՆԻ «ԽՕՍՆԱԿ» ԱՄՍԱԹԵՐԹԻ ԽՄԱՐԱԳԻՐ ՀԱՄԱԲԻԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍՆԵԱՆ ԱՐԺԱՆԱՑԱԴ ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐԳԵՒԻՆ

ՀՀ վարչապետ Տիգրան Սարգսեանի 2012 թ. Փետրուար 21-ի որոշումով՝ մայրենի լեզուի տօնին առիթով կարգ մը սփիւռքահայ մտաւորականներ արժանացան պետական պարգէններու:

ՀՀ վարչապետի յուշամետալին արժանացած սփիւռքահայ մտաւորականներու կարգին է նաեւ ՀԲԸՄ-ՀԵԸ-ի Լիբանանի պաշտօնաթերթ «Խօսնակ» ամսաթերթի խմբագիր, բանաստեղծ, արձակագիր եւ հրապարակագիր Համբիկ Մարտիրոսեան:

Համբիկ Մարտիրոսեան երկար տարիներ վարած է ՀԲԸՄ-ի Լիբանանի Շրջանակային Յանձնաժողովի վարիչ-քարտուղարի պաշտօնը: Ան գրած է բանաստեղծական ժողովածոներ ու արձակ գործեր, հանդէս եկած է բանախօսութիւններով եւ արժանացած՝ գրական մրցանակներու:

Համբիկ Մարտիրոսեան աշխատակցած է «Չարթօնք» օրաթերթին, «Շիրակ» գրական ամսաթերթին, ինչպէս նաեւ լիբանանահայ ու սփիւռքահայ այլ թերթերու:

*ՀԲԸՄ Հայաստանի Լրատու
Արեւմտահայերէնի վերածեց՝ Շ. Մ.*



ՏԱՐԻԱ ԿԱՄԱՐԱՐԱԿԱՆ ԳՈՅՆ - ԲԱՆԴԱԿ - ԳԻՐ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՄԵԾ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏՈՒՀԻՆ (1902-1982)

Անն Սարակ, բուն անունով Տարիա Կամսարական, ծնած է 1902ին, Աղեքսանդրիոյ մէջ, Եգիպտոս, դուստրը՝ ծխախոտի մեծահարուստ վաճառականի մը: Իր կեանքը կը տարածուի գրեթէ ամբողջ դարու մը վրայ, զոր լիացուցած է իր ինքնադրոշմ ստեղծագործութիւններով: Կեանքի բացուող պարմանուհի՝ գրած է Ֆրանսերէն վեպ մը, որ հրատարակիչ մը չունենալուն, հայերէսի թարգմանուած է գրագետ Միքայէլ Կիւրճեանի կողմէ եւ իբր թերթօսն - «Արեան ճակատագիրը»- հրատարակուած է Գահիրէի «Արեւ» օրաթերթին մէջ. բայց այս իրողութենէն աւելի շահեկան կը դառնայ իմանալ, որ թերթօսի հերոսուհին կը մարմնաւորէ իր տենչանքները՝ ըլլալ գեղանկարչուհի մը: Կը հետեւի դասընթացքներու: Բայց դիպուածը իր որոնումներուն ու հետաքրքրութեանց դիմաց կը հանէ քանդակագործ մը, որ իրեն կը յանձնէ քանի մը ափ կաւ, եւ Տարիա, արւեստի այս նոր աշխարհին անծանօթէն հմայուած, կը պեղէ անձեւին մէջ, յայտնաբերելու համար գեղեցիկին կերպարը: Կը յաջողի այդ անձեւ կոյտէն հանել մարդկային դիմաքանդակ մը: Տարիա Կամսարական գտած է իր տարերքը:

Արուեստի երեք ձեւերէն - գիր, գոյն, քանդակ - ան կը կատարէ իր նախընտրութիւնը, առանց սակայն հրաժարելու գոյնէն ու գիրէն:

1927ին կու գայ Փարիզ, ուր մտադրած է իր ուսումը շարունակել Ֆրանսական գրականութեան արտօնագրի վկայական ձեռք ձգելու եւ միեւնոյն ատեն նկարելու համար: Զիչ ժամանակ ետք քանդակագործութիւնը զինք կը հմայէ: Առաջին հերթին կ'աշակեր-

տէ Ֆրանսացի գեղանկարիչ եւ քանդակագործ Անտրէ Լոթին, ապա կ'անցնի հռչակաւոր արձանագործ եւ գեղանկարիչ Անթուան Պուրտէլի մօտ:



Մինչեւ Համաշխարհային Երկրորդ Պատերազմը, կը մասնակցի շարք մը հաւաքական ցուցահանդէսներու, Թիւիլըրիի Սալոն, Աշնանային Սալոն, Երիտասարդ Արձանագործութեան Սալոն, Վենետիկի Երկամեայ Սալոն եւ Փարիզի Տիեզերական Ցուցահանդէս: Այս վերջինին իր մասնակցութիւնը (1937) կ'արժանանայ ոսկեայ մետալի: Պատերազմէն ետք նոյն թափով կը ստեղծագործէ

եւ կը մասնակցի Փարիզի գեղարուեստական կեանքին, առանց ընդհատումի, իր հիմնական գործունեութիւնը ծաւալելով «Դրամներու Պանդոկին» մէջ, գետեղուած՝ Զոնթիի քարափին վրայ (Փարիզ): Տեսակ մը սրբավայր՝ այս «պանդոկը», կերտուած՝ ԺԸ. դարուն ՍԷՆ գետի ափին, ներդաշնակ պարզութեամբ շէնք մըն է, որ կը հանդիսանայ դրամաշինութեան կեդրոնը, օժտուած՝ թանգարանով մը. այս կեդրոնին մէջ է որ «կը տպուի» Ֆրանսայի մետաղեայ դրամները եւ շքանշանները 1832էն ի վեր: 1960ին կը ստանայ Փարիզ Զաղաքի Շքանշանը:

Չուգահեռաբար այս սպառնիչ գործունեութեան՝ Տարիա Կամսարական կը հրատարակէ Ֆրանսերէն երկու վեպեր՝ «Voyage avec une ombre» եւ «L'anneau de feu»:

Ըլլան առասպելական թէ մարդեղինացած կերպարներ՝ իր բոլոր պրոնգեայ արձանները, փոքր չափերու վրայ, ունին արժանիքը գերագոյն աստիճանի հասցնելու

եւ բացայայտելու ապրումը արուեստագիտուհին: Անոնք կ'արտայայտեն զգայուն հոգիի մը թռիչքները՝ անշրպետները նուաճելու, կամ տենչանքները խաղաղութեան, լռութեան, ու տակաւին տառապանքը անսահման:

Չանագան տրամագիծերով՝ 140, 100, 72, 68, 41 մմ.- պրոնզեայ մետալները նուիրած են գրագետներու՝ Իլիա Էիրենպուրկ, Վերքոր, Մարսել Շվոպ, Փիեր Ռեվերտի, Ժան Զէյրոլ, Պրասայ, Յան Սուին, Լուի Մարթեն Շոֆիէ, Նաթալի Սարրոթ, Շառլ-Լուի Ֆիլիպի եւ բարեմաղթութեանց մետալ մը: Իր գործերուն ամբողջութեան մէջ ընդնշմարելի կը մնայ իր գաղափարական նախասիրութիւնը: Կը բաւէ յիշել երկու անուններ՝ Իլիա Էիրենպուրկ, Պրոմէթէոսի ազատագրութեան պատգամով, խորհրդանշուած՝ մարդկութեան մղած պայքարներով, 1917-1936 Ռուսական Յեղափոխութիւն եւ Սպանիոյ Պատերազմը, եւ 1939-1956 Համաշխարհային Երկրորդ Պատերազմը եւ Համայնավար Կուսակցութեան 20րդ Համագումարը՝ որ վերջ տուաւ ստալինեան բռնատիրութեան:

Այս բոլորէն վեր կը մնայ «Փառաբանութիւնը Արեւին» 140 մմ. տրամագիծով մետալը: Առաջին երեսը կը ներկայացնէ դիմագիծը Նեֆերթիթիի, ըստ եգիպտական

հարթաքանդակներու: Արեւի ճառագայթներու մէջ ողողուած՝ թագուհին մասնակցեցաւ կրօնական յեղափոխութեան, զոր իրագործեց իր եղբայրն ու ամուսինը՝ Ամենոֆիս Դ. փարաւոնը, որ առաւ Աիւենաթոն անունը, եւ Եգիպտոսը դրաւ միաստուածութեան ճամբուն վրայ, Ամոնի պաշտամունքը փոխարինելով Աթոնի պաշտամունքով, Արեւ աստուածը՝ որուն նախախնամական բարութիւնը ամէն առաւօտ ծնունդ կու տայ կեանքին: Մետալին երկրորդ երեսին վրայ՝ արեւին ճառագայթող սկաւառակն է, կեդրոնը՝ կեանքի նշանը, Նեղոսի բաւակին, շրջապատուած՝ արեւին փառաբանութենէն հատուածով մը. «Կենդանի արեւ՝ որ կ'ապրիս ծագումէն ի վեր, միակ աստուած՝ բոլոր արարածներու, ամէն ճամբայ բաց է, որովհետեւ հոս ես դուն»:

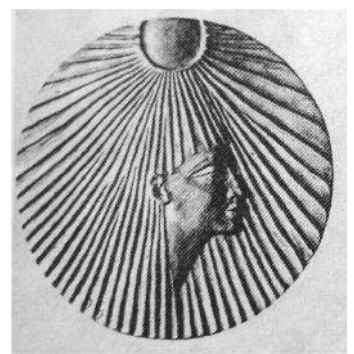
Իր բոլոր գործերուն մէջ յատկանշական են երկու տարրեր. պատկերին, դիմանկարին հարազատութիւնը, եւ տուեալ անձին ամբողջ գործին խտացեալ պատգամը, այսքան սահմանափակ մակերեսի մը վրայ, վեպ մը, կենսագրութիւն մը, գերագոյն պատգամ մը:

Տարիա Կամսարական, անուն մը՝ արձանագրուած անմահներուն տոմարներուն մէջ:

Ն. Թ.



Տարիա Կամսարական (աջին) իր աշխատանոցին մէջ, Ալիս Շետիքեանի հետ
Լուսանկար Լիլիան Շետիքեանի

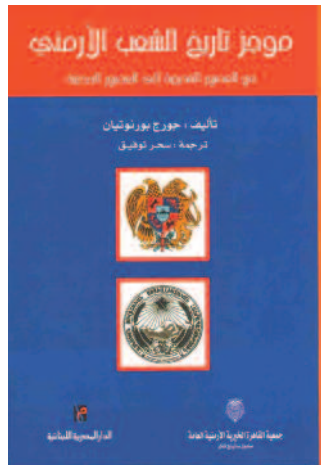




ՃՈՐՃ ՊՈՒՌՆՈՒԹԵԱՆԻ «ԱՄՓՈՓ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՐԴԻ» ՀԱՏՈՐԻՆ ԱՐԱՔԵՐԷՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Անուանի պատմաբան եւ հեղինակ ճորճ Պուրնութեանի «Ամփոփ Պատմութիւն Հայ Ժողովուրդի» մեծարժէք հատորը, վերջերս արաբերէնով լոյս տեսաւ, Գահիրէի ԶԲԸՄ-ի «Սաթենիկ Զագըր» ֆոնտի եւ Էլ Տար Էլ Մասրիա Էլ Լիպանսիա Զրատարակչատան համատեղ հրատարակութեամբ: Սոյն հատորը, որուն թարգմանութիւնը կատարած է Տիկ.Սահար Թաուֆիք, վերատեսութիւնը՝ Դոկտ. Մոհամետ Ռիֆաաթ Էլ Իմամ, վերահսկողութիւնը՝ Տիար Պերճ Թերզեան, կը բաղկանայ 478 էջերէ, ներառեալ քարտեսներ եւ նկարներ: Հանրութիւնը կարելիութիւնը ունեցաւ ծանօթանալու այդ գիրքին Գահիրէի 43-րդ միջազգային Գիրքի Ցուցահանդեսին, որուն բացումը կատարուեցաւ 24 Յունուար 2012-ին:

Նախքան արաբերէն տարբերակի հրատարակութիւնը, Պուրնութեանի ԶԲԸՄը զայն հրատարակած էր սպաներէնով, որուն յաջորդած էր թրքերէն տարբերակը՝ հրատարակուած Իսթամպուլի մէջ, Դեկտեմբեր 2011-ին, «Արաս» Զրատարակչատունէն: Ցարդ



ծախուած են աւելի քան 20 000 օրինակներ հինգ զանազան հրատարակութիւններէ եւ մօտ ատենէն լոյս պիտի տեսնէ վեցերորդ՝ վերախմբագրուած հրատարակութիւն մը (անգլերէնով): Գիրքը կը հանդիսանայ որպէս գլխաւոր դասագիրք՝ Հայոց Պատմութիւն դասաւանդող կարգ մը ուսումնարաններու, բարձրագոյն վարժարաններու եւ համալսարաններու մէջ:

Այդ գիրքի հայերէն թարգմանութիւնը շուտով պիտի հրատարակուի Երեւանի մէջ, հովանաւորութեամբ ԶԲԸՄ-ի:

«Ամփոփ Պատմութիւն Հայ Ժողովուրդի» հատորը կարելի է ձեռք բերել Էլ Տար Էլ Մասրիա Էլ Լիպանսիա Զրատարակչատան Գահիրէի գրասենեակէն (16, Abdel Khalek Tharwat):

Որոշ գրադարաններ, կազմակերպութիւններ եւ հետազօտութեան կեդրոններ կրնան առանց վճարումի օրինակներ ստանալ Գահիրէի ԶԲԸՄ-ի Զեկիոպոլսոյ կեդրոնէն:

Թրգմ. Ա. Ճ.

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ՏՈՒՐԹ. ՍՈՒՐԷՆ ՊԱՅՐԱՄԵԱՆԻ «ՀԱՅ ԳԻՐ-ՔԸ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ 1888-2011, ՄԱՏԵՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ» ՀԱՏՈՐԸ

Վերջերս լոյս տեսաւ եգիպտահայ մտաւորական Տոքթ. Սուրեն Պայրամեանի կազմած «Հայ Գիրքը Եգիպտոսի մէջ: 1888-2011, Մատենագիտական Ցուցակ» հատորը, զոր հեղինակը նուիրած է Հայ Տպագրութեան 500-ամեակի (1512-2012) փառապանծ յոբելեանին:

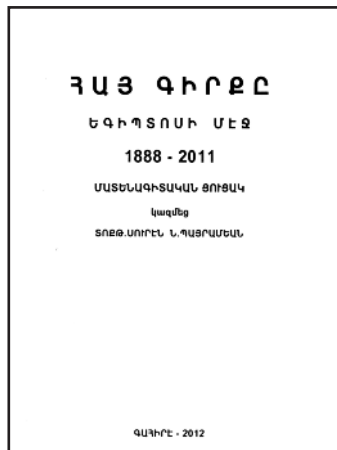
Հատորին հրատարակութիւնը կատար-

ւած է Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի Բօլ Բիլիտճեան Զրատարակչական Ֆոնտին օժանդակութեամբ, իսկ տպագրութիւնը իրագործուած է «Նուպար» տպագրատան կողմէ:

290 էջերէ բաղկացած սոյն հատորը իր մէջ կ'ընդգրկէ 125 տարիներու պատմութիւն ունեցող եգիպտահայ անցեալի ու

ներկայի հայ եւ օտար 60 տպարաններու լոյս ընծայած 1932 հրատարակութիւններ, որոնցմէ 1862-ը գիրքեր՝ ժամանակագրական կարգով, իսկ մնացեալը՝ անթուակիր հրատարակութիւններ, «Արեւ» եւ «Յուսաբեր» օրաթերթերու կողմէ հրատարակուած թերթօններ, ծրագրականոնագիր-յայտագրեր, տեղեկագիր-գեկուցում-հաշուեցոյցներ, տարեցոյց-տարեգիրք-օրացոյցներ եւ մեծարանքի ու ոգեկոչումներու առիթներով լոյս ընծայուած պրակներ:

Հատորին մէջ հեղինակը իր շնորհակալական խօսքը ուղղած է բոլոր այն անձերուն եւ հաստատութիւններուն, որոնց օժանդակութեամբ հնարաւոր եղած է իրականացնել գիրքին հրատարակութիւնը: Հատորին մէջ տեղ գտած են նաեւ Տոքթ.



Պետրոս Պետիրեանի գնահատանքի խօսքը, հեղինակին յառաջաբանը, որդեգրուած աշխատելաձեւի ներկայացումը, համառօտագրութիւններ, օգտագործուած աղբիւրներ, անձնանուններու, վերնագրերու, թարգմանիչներու, մատենաշարներու, հրատարակիչներու ու տպարաններու ցանկեր եւ բովանդակութիւն բաժինները:

Տոքթ. Սուրեն Պայրամեանի նախորդ հատորը՝ «Հայ Մամուլը Եգիպտոսի Մէջ: Մատենագիտական Ցուցակ», լոյս տեսած էր 2005 թուականին՝ Գահիրէի ՀԲԸՄ-ի կողմէ:

Կը շնորհաւորենք Տոքթ. Ս. Պայրամեանը այս շահեկան գիրքին առթիւ եւ բարի երթ ու նորանոր իրագործումներ կը մաղթենք իրեն:

«Տ»

«ՄՇՈՅ ՃԱՌ-ԸՆՏԻՐ»Ը ՓՐԿԱԾ ԵՐԿՈՒ ԿԻՆԵՐՈՒՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ

Երեւանը «Գիրքի 2012-ի Համաշխարհային Մայրաքաղաք» հռչակուելուն առիթով կազմակերպուած միջոցառումներուն ծիրէն ներս, 23 Ապրիլին Երեւանի կեդրոնին մէջ՝ Մոսկովեան-Տերեան խաչմերուկին վրայ, ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսեան բացումը կատարեց «Վարք Յաւերժութեան» յուշարձանին: Յուշարձանը նուիրուած է 1915 թուականին Մշոյ նշանաւոր «Ճառքնտիր»ը հերոսաբար փրկած երկու կիներուն:

Յուշարձանը խորհրդանշել կը հանդիսանայ գիրքի հանդէպ հայոց ունեցած այն մեծ սիրոյն ու պատկառանքին, որ ցուցաբերուած է նոյնիսկ Մեծ Եղեռնի դժոխային եւ դաժան օրերուն:

«Վարք Յաւերժութեան»ը կը ներկայացնէ ջարդէն մազապուրծ երկու հերոսուհիները, որոնք «Ճառքնտիր»-ի ծանր հատորը



մէջտեղէն կիսելով եւ շալկելով, տարբեր ուղղութիւններով խոյս կու տան կոտորածէն ու կը փրկեն այդ նշանաւոր մատեանը: Ծանօթ է, որ յետագային մատեանին երկու կէտերը միատեղուելով, իրենց վերջնական

հանգրուանը կը գտնեն Երեւանի Մեսրոպ Մաշտոցի Անւան Մատենադարանին մէջ, վերահաստատելով հայոց գրքասիրութեան եւ մշակութասիրութեան փաստը:

«Վարք Յաւերժութեան» յուշարձանին հեղինակն է ֆրանսաբնակ քանդակագործ Դաւիթ Երեւանցի:

Այս յուշարձանով Երեւան առաւել եւս կը գեղեցկանայ՝ որպէս մշակոյթի եւ գիրքի շատագով մայրաքաղաք:

«Տ»

Այս մասին աւելի մանրամասն կ'անդրադառնանք մեր յաջորդ թիւով:



ՇԻՋԵՑԱԲ ՀԲԸՄ-ի ՎԵՐԵՐԱՆ ԱՆԴԱՄ ՏՈՒՐԹ. ԱՆԴՐԷԱՍ ԾՈՒԼԻԿԵԱՆ

14 Յունուարին, Լոնտոնի մեջ շիջեցաւ անգլիահայ համայնքի կազմաւորման գործին մէջ նշանակալի ներդրում ունեցած ազգային-հասարակական գործիչ Տոքթ. Անդրեաս Ծուլիկեան:

Ասպարեզով ոսկրաբան-վիրաբոյժ Ծուլիկեան ծնած է 1934-ին Գահիրէ՝ կեսարացի գաղթականներու ընտանիքին մէջ: 1961 թուականին աւարտած է Գահիրէի պետական համալսարանի բժշկութեան բաժինը: 1967 թուականին ան բնակութիւն հաստատած է Անգլիա, եւ խորացնելով իր մասնագիտական գիտելիքները՝ հասած է խորհրդատուի (Consultant) պատասխանատու պաշտօնին: 1977-ին՝ ստանալով FRCS վկայականը, ան դարձած է «Արքայական Վիրաբուժական Գօլէճ»-ի անդամ: 1974 թուականին Անդրեաս Ծուլիկեան ամուսնացած է կիպրահայ Մարի Զամբարձումեանին հետ:

Անդրեաս Ծուլիկեան երիտասարդ տարիքէն ներգրաւուած է ազգային-հասարակական աշխատանքներու մէջ: Զաւատարիմ մնալով հայկական երեք կազմակերպութիւններու՝ ՀԲԸՄ-ի, ԹՄՄ-ի եւ ՌԱԿ-ի գաղափարախօսութիւններուն, Տոքթ. Ծուլիկեան անձնուրաց նուիրուա-

ծութեամբ ծառայած է Մայր Զայրենիքին եւ Ս. Էջմիածնին:

Ան եղած է ՀԲԸՄ-ի եւ ՌԱԿ-ի վերերան անդամ: 1979-ին Ծուլիկեան ընտրուած է անգլիահայ համայնքի եւ եկեղեցական խորհուրդի անդամ, ապա՝ գործադիր նախագահ: Եղած է նաեւ Լոնտոնի «Թաիթայեան» կիրակնօրեայ վարժարանի հոգաբարձութեան անդամ: Զիմնադիրներէն մին եղած է Լոնտոնի Թէքէեան Խնամակալ Մարմին (Tekeyan Trust), որ 1997 թուականին Երեւանի մէջ կանգնեցուցած է «Թէքէեան Կեդրոն»-ի շէնքը: Ան գործօն դեր ունեցած է այդ Խնամակալ Մարմնի պաշտօնաթերթ «Էրեբունի»-ին, ինչպէս նաեւ Անգլիահայ Բժիշկներու Միութեան մէջ: Նոյնպէս գործօն անդամներէն մին եղած է անգլիահայ գաղութի Զայ Դատի Միացեալ Մարմին:

Ան ապրեցաւ բովանդակալից ու իմաստալից կեանք մը: Անոր յիշատակը միշտ վառ կը մնայ զինք ճանչցողներու հոգիներուն եւ սրտերուն մէջ:

ՀԲԸՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼՐԱՏՈՒ
Արեւմտահայերէնի վերածեց՝ Շ.Ս.

ՈՉ ԵՒՍ Է ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ԵՒ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿ ԶԱՐԵՀ ՄԵԼ-ՔՈՆԵԱՆ

Խոր ցաւով կը նշենք երախտաւոր դաստիարակ, բանաստեղծ, թատերագիր, քերականագիտական եւ գրականագիտական դասագիրքերու հեղինակ ու Միութեանական գործիչ Չարեհ Մելքոնեանի մահը, որ պատահած է 30 Մարտ 2012-ին, Ֆրիմոնթի մէջ, Գալիֆորնիա:

Չարեհ Մելքոնեան մաս կազմած է 50-ական թուականներու Սփիւռքահայ մշակութային աշխոյժ կեանքին իրենց նպաստը բերած մտաւորականներու խումբին: Առաւել, ան յատուկ տեղ գրաւած է սփիւռքահայ մշակոյթի պատմութեան մէջ, գլխաւորաբար իբրեւ հայ լեզուի ուսուցիչ եւ դաստիարակ: ՀԲԸՄիութեան վարժարաններէ ներս իր կատարած տեսչական եւ կրթական աշխատանքներով եւ հեղինակած դասագիրքերով, որոնք իբր քերականական եւ գրականագիտական պարզ եւ գործնական

ձեռնարկ, ցարդ կ'օգտագործուին դպրոցներէ ներս, սատարելով արեւմտահայ լեզուի ուսուցման եւ անխաթար պահպանումին:

Չարեհ Մելքոնեան իբր ՀԲԸՄիութեան Ամերիկայի Միջին Արեւմտեան Շրջանակի վարիչ տնօրէն, նաեւ տասնհինգ տարիներ պաշտօնավարած է Միութեան կառոյցէն ներս, կատարելով շնորհակալ աշխատանք: Անոր վաստակը բեղուն եղած է իբր խմբագիր, գրադատ եւ հրապարակագիր:

Չարեհ Մելքոնեան, սերունդներու մտքերուն եւ հոգիներուն վրայ ձգած իր խոր դրոշմով եւ հայ կրթութեան ու լեզուի ուսուցման գործին նուիրաբերած իր կեանքով, միշտ պիտի յիշուի:

Քաղուած՝ ՀԲԸՄ-ի Նախագահ Տիար Պերճ Սեդրակեանի ցաւակցագիրքէն:



ԳԱՀԻՐԷԻ ՀՐԸՄ-Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

Չորեքշաբթի, 18 Ապրիլ 2012-ի երեկոյան ժամը 8.00-ին, ՀՀՀՄ-ի Հեղինակալ Չագըր Մշակութային Կեդրոնին մեջ, Գահիրեի ՀՀՀՄը գումարեց իր տարեկան անդամական ընդհանուր ժողովը՝ քննարկելու վարչութեան 2011-ի բարոյական տեղեկագիրը եւ նոյն տարուան հաշուեկշիռը, ինչպէս նաեւ վաւերացնելու 2012-ի նախահաշիւ պիւտճէն:

Գահիրեի ՀՀՀՄ-ի ատենապետ՝ Տոքթ. Վիգէն Ճիգմեճեանի բարի գալուստի բացման խօսքէն ետք, վարչութեան ատենադպիր՝ Տիար Մարտիրոս Պալայեան կարդաց նախորդ ընդհանուր ժողովի նիստին ատենագրութիւնը, ապա ներկայացուց 2011-ի գործունեութեան բարոյական տեղեկագիրը:

Այս ներկայացման ընդմէջէն ի յայտ եկաւ, թէ Գահիրեի ՀՀՀՄ-ի Սաթենիկ Չագըր հիմնադրամը 2011-ին ծախսած է 1.406.656 Ե.Ո.՝ իր ծրագիրներուն իրագործման համար, որոնցմէ կը նշենք կարեւորագոյնները:

370.558 Ե.Ո. ծախսուած է մշակութային ծրագրերու, ինչպէս՝ «Արեգ» (արաբերէն) եւ «Տեղեկատու» պարբերաթերթերուն, «Ծիածան» մանկական երգչախումբին, գիրքերու հրատարակութեան, մշակութային ձեռնարկներու, Եգիպտոսի ՀՀՀՄ-ի կայքէջին եւ այլն....

Այս գումարը կը պարփակէ նաեւ պատուագիւնները եւ յատկացումները, «Հայաստան եւ Հայերը Եգիպտական Մամուլին Մէջ» իրագործման ընթացքին մէջ եղող կարելոր եւ ծաւալուն ծրագրին աշխատակիցներուն, ինչպէս նաեւ Հայոց մասին ուսումնասիրութիւններ եւ հետազոտութիւններ կատարող հինգ մասնագէտներու:

2011-ին, 359.494 Ե. Ո. ծախսուած է որպէս ընկերային օժանդակութիւն՝ 63 կարիքաւոր ընտանիքներու ապրուստի եւ դարմանումներու հոգատարութեան: 100.171 Ե. Ո.՝ 26 ուսանողներու կրթաթոշակներու, 12.000 Ե. Ո.՝ հանգստեան կոչուած հայերէնի ուսուցիչներու, 159.035 Ե. Ո.՝ Առողջապահական ծրագրին, որմէ կ'օգտուին 318 մասնակիցներ եւ այլն:

2012-ի նախահաշիւ պիւտճէն ներկայացուց Գահիրեի ՀՀՀՄ-ի փոխ ատենապետ՝ Տիար Օսնիկ Պըլըքտանեան: Ան նաեւ անդրադարձաւ 2011-ի հաշուեկշիռի մանրամասնութիւններուն:

Տարեկան անդամական ընդհանուր ժողովին աւարտին, ի պատիւ ներկաներուն, տեղի ունեցաւ թեթեւ հիւրասիրութիւն մը:

Թրգմ. Ա. Ճ.

ԳԱՀԻՐԷԻ ՀՐԸՄը 30 000 Ե. Ո. ԿԸ ՆՈՒՒՐԷ ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆԻՆ

Որպէս գնահատանք եւ քաջալերանք Գահիրեի Համալսարանի Գրականութեան Կաճառի Հայագիտական Կեդրոնին, որ Հայոց Պատմութիւնը եւ մշակոյթը կը ծանօթացնէ արաբախօս ուսանողներուն եւ ուսումնասիրողներուն, Գահիրեի ՀՀՀՄը 30 000 Ե. Ո. գումար մը յատկացուց Կեդրոնին, որպէս օժանդակութիւն 2011-2012 տարեշրջանի գործունեութեան:

2011 տարուան ընթացքին կազմակերպուած գործունեութիւններէն յիշենք՝ «Հայաստան Արեւմտեան եւ Արեւելեան Աղբիւրներու Ընդմէջէն» բնաբանով դասախօսութիւններու շարքը, որ տեղի ունեցաւ 14 եւ 15 Նոյեմբերին, գործակցութեամբ Եգիպտոսի Հայկական Դեսպաւատան: Սոյն միջոցառման իրենց մասնակցութիւնը բերած էին բազմաթիւ հայ, եգիպտացի, սուրիացի եւ լիբանանցի պատմաբաններ,

որոնք հրաւիրուած էին դասախօսելու տեղոյն մտաւորականներուն, պատմաբաններուն եւ ուսանողներուն:

2011-ին, Հայագիտական Կեդրոնը արաբերէնով երեք գիրքեր հրատարակած է. «Իրանի Հայերը», «Անգլիա եւ Հայաստան», «Առեւտուրը եւ Տնտեսութիւնը Արաբներուն եւ Հայաստանի Միջեւ»:

Կեդրոնը՝ որուն բացումը կատարուած է 2008-ին, հայ լեզուի, գրականութեան եւ պատմութեան դասընթացքներ կու տայ ոչ հայ՝ եգիպտացի ուսանողներուն: 2011-ին, եգիպտացի հինգ ուսանողներ արձանագրուած են շաբաթական երկու անգամ տեղի ունեցող այս դասընթացքներուն:

Թրգմ. Ա. Ճ.



ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՅԱԶՈՂՈՒԹՒՒՆ

Ուրախությամբ կը տեղեկանաք թե Օր. Անայիս Միքայելեան՝ դուստրը ՀԲԸՄ-ի Գահիրէի Մասնաճիւղի երկարամեայ վարչական քրիստափոր Միքայելեանի եւ տիկնոջ՝ Յուրիի, Մարտ 2012-ին, Լոնտոնի «Architectural Association School of Architecture»-էն ստացած է Մագիստրոսի (Masters) աստիճան՝ ճարտարապետութեան եւ քաղաքաշինութեան մէջ:

Ան իր նախնական ուսումը ստացած է հայ կաթողիկէ «Անարատ Յղութեան» քոյրերու վարժարանը, որուն Պատրաստական բաժինը աւարտելէ յետոյ յաճախած է Գահիրէի «Dar El-Tarbeya» վարժարանը՝ ուրկէ ստացած է Գեմարիճի համալսարանի «IGSCE» վկայականը: Ապա, ան իր ուսումը շարունակած է «Arab Academy for Science and Technology» հաստատութեան մէջ եւ 2008-ին տիրացած B.A. աստիճանին՝ ճարտարապետութեան եւ շրջապատի ձեւաւորումի մարզերէն ներս: 2008-2009 տարիներուն, Նոյն հաստատութեան մէջ, շնորհալի օրիորդը վարած է ուսուցիչի օգնականի պաշ-



տոն, առաջնորդելով ուսանողները իրենց ճարտարապետական ծրագրումներուն պատրաստութեան մէջ: Նոյն շրջանին, ան մասնակցած է Գահիրէի համալսարանի կազմակերպած ուսանողական ճարտարապետական մրցոյթին եւ ստացած՝ պատուոյ գնահատանք:

Ան իր ուսանողութեան տարիներուն, ամառնային փորձառական ծրագիրներ անցուցած է ճարտարապետական հիմնարկութիւններու մօտ, իր մասնակցութիւնը բերելով բնակելի նոր թաղամասե-

րու յատակագծման, նոր բնակարաններ կառուցելու ծրագրման եւ զանազան վայրերու վերականգման աշխատանքներուն:

Զերմօրէն կը շնորհաւորենք Օր. Անայիս Միքայելեանը իր ձեռք բերած պատուաբեր արդիւնքներուն համար եւ կը մաղթենք նորանոր յաջողութիւններ:

Մեր շնորհաւորանքները նաեւ իր ծնողներուն:

Թրգմ. Ա.Ը.

Ս. ԹԵՐԵԶԱ ԱԿՈՒՄԲԸ ՅԱՂԹԱԿԱՆ՝ ԳԱՀԻՐԷԻ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ ՎԵՐԵՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ 13 ՏԱՐԵԿԱՆԵՆ ՎԱՐ ՄՐԳԱՇԱՐՔԻՆ ԶՈՅԳ ՄՐՅԱՇԱՐԲԵՐՈՒՆ

Գահիրէի ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ կազմակերպած վեթերաններու եւ 13 տարեկանէն վար տղոց ֆութպոլի զոյգ մրցաշարքերը սկսան 31 Յունւար 2012-ին եւ աւարտեցան 12 Փետրուարին: Կիրակի օր, աւարտական մրցումներուն ներկայ էին մասնակցող ակումբներէն անդամներ, ծնողներ եւ համակիրներ: Չոյգ մրցաշարքերէն իւրաքանչիւրին մասնակցած էին 10 խումբեր: 13 տարեկանէն վար մրցաշարքին իրենց մասնակցութիւնը բերած էին ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԸ, ՀՄԸՄ Արարատը, Ս. Թերեզայի Ա եւ Բ խումբերը, «Արտ-Էլ-Կոլֆ», «Էլ-Տար», «Մալաք» եւ «Չէյրուն» խումբերը, որոնց վրայ վեթերաններուն պարագային աւելցած էին նաեւ «HOC»-ի եւ «PATRONAGE»-ի խումբերը:

Օրուան մեծագոյն յաղթականն էր Ս. Թերեզայի: 13 տարեկանէն վար մրցաշարքին, Ս. Թերեզայի Ա խումբը յաղթեց Նոյն ակումբի Բ



խումբին, որ կիսաւարտական մրցումին յաղթած էր ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ կրտսերներուն, մինչ վեթերաններու մրցաշարքի աւարտականին, Ս. Թերեզայի երեցներու Ա խումբը յաղթեց «Մալաք»-ի՝ 2-0 արդիւնքով եւ այսպիսով տիրացաւ ախոյեանութեան տիտղոսին:

Թրգմ. Ա. Ը.

ԳԱՀԻՐԷԻ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ ԶԱՏԿՈՒԱՆ ՊԱՋԱՐԸ

Կիրակի, 1 Ապրիլ 2012-ին, Ծաղկազարդի օրը, տեղի ունեցավ Գահիրեի ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ անսնդական պազարը: Գեղեցկորեն զարդարված սրահին մեջ, սեղաններու վրայ՝ անսնդական չեօրեկին կողքին, ճաշակով ցուցադրուած էին ախորժաբեր անուշեղեններ, գոյնզգոյն հաւկիթներ, տօսին յատուկ քաղցրաւենիներով լեցուն կողովներ, տուրմէ հաւկիթներ, ճագարներ եւ այլն: Չէին մոռցուած նաեւ հայկական անսնդական զանազան ուտեստեղենները՝ ինչպէս թոփիկ, ապուխտ, լաւմաճին, քուպէպա, երշիկ եւ այլն: Այս համադրամ ուտելիքներուն կողքին, կային նաեւ Չատկուան այլազան զարդարանքներ, տնային օգտակար պիտոյքներ, ծածկոցներ եւ այլն:

Տիկնանց Յանձնախումբի ժրաջան անդամուհիները, շաբաթներով տքնաջան աշխատանք կատարած էին, պատրաստելու համար այս բացառիկ պազարը՝ որ բաց մնաց մինչեւ երեկոյեան առաջին ժամերը: Հակառակ օրուան անսպաստ, փոշոտ օդին, մօտ 250 հոգի ներկայ եղան եւ քաջալերեցին սոյն ձեռնարկը:

Շնորհաւորելի է Տիկնանց Յանձնախումբի ազնիւ անդամուհիներուն տարած այս օգտաշատ աշխատանքը:



Վարձքը կատար բոլորին:

Թրգմ. Ա. Ծ.

ԳԱՀԻՐԷԻ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ 13 ՏԱՐԵԿԱՆԷՆ ՎԱՐ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԽՈՒՄԲԸ 3-ՐԴ ԿԸ ՀԱՆԳԻՍԱՆԱՅ «ՔԱՕԿ» ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻ ՄՐՑԱՇԱՐ-ՔԻՆ

Գահիրեի ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ 13 տարեկանէն վար ֆութպոլի խումբը 3-րդ հանդիսացաւ Յունական «ՔԱՕԿ» ակումբի կազմակերպած ֆութպոլի մրցաշարքին, խլելով պղնձեայ մետալը: Սոյն մրցաշարքին, որ տեղի ունեցած է 15 Մարտէն 1 Ապրիլ 2012, մասնակցած են 8 խումբեր: Առաջին մրցումին ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ խումբը յաղթեց «ՔԱՕԿ»-ի՝ 5-1 արդիւնքով, սակայն յաղթուեցաւ Ս. Թերեզայի Բ խումբէն՝ 2-3 եւ ՀՄԸՄ Արարատէն՝ 2-3, ինչպէս նաեւ Ս. Թերեզայի Ա խումբէն 3-6 արդիւնքներով, ապա յաղթեց «Էլ-Տար»-ի Բ եւ Ա խումբերուն՝ 3-2 եւ 5-4 եւ Ս. Թերեզայի Գ խումբին՝ 6-3 արդիւնքներով:

Մրցաշարքին մասնակցած են ՀՄԸՄ Արարատի, Գահիրեի ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ, Ս. Թերեզայի Ա, Բ եւ Գ խումբերը, «Էլ-Տար»-ի Ա եւ Բ եւ անշուշտ հիւրընկալող «ՔԱՕԿ»-ի խումբերը:



ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ մարզիչն է «Captain Dorry», իսկ պատասխանատուն՝ Արմէն Պալթայեան:

Թրգմ. Ա. Ծ.



ԱՐՄԷՆ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ ԱՄՈՅԵԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ 2012-Ի ԳՆԴԱՄՈՒՂԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻՆ

Կիրակի, 12 Փետրուար 2012-ին, Գահիրեի ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ կազմակերպած գնդամուղի մրցաշարքի աւարտական մրցումին, բարձր մակարդակի հետաքրքրաշարժ խաղարկութենէ մը ետք, ախոյեան հանդիսացաւ Արմէն Վարժապետեան, 4-2 արդիւնքով պարտութեան մատնելով Վազգէն Մովսէսեանը: Մրցումին սկիզբը 0-2 արդիւնքով պարտուելէ յետոյ, Արմէն հրաշալի վերելք մը արձանագրեց ու տարաւ գնդամուղի մրցաշարքերուն իր 5-րդ յաղթանակը, ապացուցելով իր կարողութիւնը որպէս ախոյեանութեան լաւագոյն խաղացողը: Մրցումին բոլոր հանգրուաններուն, ան խաղաց վճռականութեամբ, ինքնավստահ՝ իր վարպետութեան եւ փորձառութեան վրայ: Միւս կողմէ, Վազգէն Մովսէսեան՝ որ մեծ հմտութիւն եւ տաղանդ ցուցաբերեց, շատ մօտ էր ախոյեանութեան տիտղոսին



տիրանալու, մանաւանդ երրորդ խաղարկութեան, երբ ապահովեց իր զօրեղ 2-0 յաղթանակը:

Մինչեւ աւարտական, Արմէն Վարժապետեան իր ուղին հարթած էր յաջորդաբար պարտութեան մատնելով Վիգէն Ճիգմէճեանը 3-1, Մայք Նապիլը 3-0 եւ Վահէ Վարժապետեանը 3-2, մինչ Վազգէն Մովսէսեան յաղթած էր Ճորճ Սի-

մոնեանի 3-1, Զրայր Տրդատեանի 3-1, Նուպար Գուլումճեանի 3-0 եւ Եուսրի Եուսուֆի 3-0:

ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ գնդամուղի մրցաշարքերու ախոյեանութիւններու ծիրէն ներս, Արմէնի հինգ յաղթանակներուն կողքին, Գեորգ Սագայեան ախոյեան հանդիսացած է չորս անգամ, իսկ Յակոբ Գալէշեան՝ երեք:

Մրցաշարքին բաժակը նուիրուած էր Տիար Ժիրայր Տրդատեանէ:

Թրգմ. Ա. Ճ.



ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ

ԾՆՈՒՆԴ



Փետրուար 9-ին, իր ծնունդով Ալեքսանտրը հրճուանքով եւ ուրախութեամբ լեցուց սրտերը իր ծնողքին՝ Տէր եւ Տիկին Ժան-Փիեռ եւ Գարին Աւագեաններուն, մեծ ծնողներուն՝ Տէր եւ Տիկին Ժորժ եւ Ռոզիկ Աւագեաններուն ու Տէր եւ Տիկին Միսաք եւ Վարդուհի Լէյլեկեաններուն, մեծ-մեծ ծնողներուն՝ Տիկին Նուարդ Աւագեանի, Տիկին Ալիս Թէմիզճեանի եւ Տիկին Մարի Նշանեանի, ինչպէս նաեւ հարազատներուն:

Կը շնորհաւորենք նորածինին ծնունդը եւ արեւշատ օրեր կը մաղթենք անոր:

Ուրախութեամբ կը տեղեկացնենք, թէ 10 Ապրիլ 2012-ին, լոյս աշխարհ եկաւ Տէր եւ Տիկին Փիեռ եւ Ռուբինա Նորարեւեաններու առջինեկ զաւակը՝ Ալեքսան, մեծ բերկրանք պատճառելով ծնողներուն:

Խմբագրութիւնս ջերմօրէն կը շնորհաւորէ ծնողքը, մեծ ծնողները՝ Տէր եւ Տիկին Ճորճ Նորարեւեանը ու Տէր եւ Տիկին Գալուստ Ասլանեանը, ինչպէս նաեւ մեծ-մեծ ծնողքը եւ բոլոր հարազատները: Իսկ նորածինին կը մաղթէ առողջ, երջանիկ եւ իմաստալից կեանք մը:

«Տ»

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ



Հաճոյքով կ'արձանագրենք ամուսնութեան ակտիսը Գահիրէի ՀԱՐԱՄ ՆՈՒՊԱՐԻ պասքեթպոլի երեց տղոց առաջին խումբի մարզիկներէն Արմէն Վարժապետեանի ընդ Օր. Վերոնիքա Պերնարտի:

Չոյզին Ս. Պսակի խորհուրդը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 15 Ապրիլ 2012-ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, կնքահայրութեամբ Տիար Կարօ Վարժապետեանի:

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները նորապսակներուն ծնողներուն՝ Տէր եւ Տիկին Վահէ Վարժապետեանի եւ Տէր եւ Տիկին Խուան Գարլօս Պերնարտի, մեծ մօր՝ Տիկին Անուշ Պալաեանի եւ անոնց բոլոր հարազատներուն:

Նորապսակներուն կը մաղթենք սիրով ու խիստով լեցուն կեանք մը:

«Տ»

ՄԱՅԱԳՐՈՒԹԻՒՆ



Խոր ցաւով կ'արձանագրենք մահը՝ ՀԱՐԱՄ-ի Գահիրէի Մասնաճիւղի երկարամեայ անդամ Սարգիս Խաչերեանի, որ պատահեցաւ Չորեքշաբթի, 14 Մարտ 2012-ին:

Հանգուցեալը հայրն էր «Տեղեկատու»-ի նախկին աշխատակցուհի եւ համակարգչային շարող Տոքթ. Արփի Խաչերեանի:

«Տեղեկատու» իր խորին վշտակցութիւնը կը յայտնէ ողբացեալին այրիին՝ Տիկին Արաքսի Խաչերեանի, դստեր, քրոջ եւ սգակիր բոլոր պարագաներուն:

